

'Every person who will ever occupy a bed in a mental hospital, every parent, every professional, every criminal, every priest, was once in some teacher's first grade. Somewhere, sometime, everyone in our society has known a teacher who might have influenced him or her. The teacher's opportunity for impact is thus both broad and deep.' (Korthagen, 2001: Fuller, Bown, & Peck, 1966)

Praktijkonderzoek naar de meerwaarde van het gebruik van een Individueel Handelingsplan Handelingsgericht werken tijdens de leerling-bespreking.

Naam: **Wendy Krol**

Opleiding: **Master SEN**

Docent: **Adriaan Ansems**

Studentnummer: **2156305**

Datum: **juni 2011**

Inhoudsopgave

Samenvatting	6
Inleiding	8
Curriculum	8
Motivatie	9
Locatie en deelnemers	9
Hoofdstuk 1 Aanleiding en Probleemstelling	10
1.1 Aanleiding	10
1.2 Probleemstelling	11
1.3 Centrale Vraagstelling	11
1.4 Gewenste situatie	12
1.5 Doelstelling	12
Hoofdstuk 2 Theoretisch kader	13
2.1 Inleiding	13
2.2 PDCA-cirkel van Deming	13
2.3 Handelingsgericht werken, methodiek en cyclus	15
2.4 IHP HGW	17
2.5 Schema fasen Deming, HGW, IHP HGW	19
2.6 Samenvatting	20
Hoofdstuk 3 Onderzoeksmethodologie	21
3.1 Inleiding	21
3.2 Onderzoeksfasen	21
3.2.1 Vooronderzoek	22

3.2.2	Onderzoek naar gebruik IHP HGW tijdens de leerling-bespreking op het IVKO	22
3.3	Gegevensverzameling	23
3.3.1	Opzet van Enquête	24
3.3.2	Inhoudelijke opbouw Enquête	24
3.4	Onderzoekspopulatie	26
3.5	Triangulatie	26
3.6	Tijdspad praktijkonderzoek en wijze van gegevensverzameling	27
3.6.1	Vorbereiding en onderzoek	28
3.6.2	Onderzoek naar gebruik IHP HGW tijdens de leerlingbespreking op het IVKO	28
Hoofdstuk 4 Data-analyse en Presentatie		30
4.1	Inleiding	30
4.2	Vooronderzoek	30
4.3	Onderzoek naar het gebruik van het IHP tijdens de leerling-bespreking Onderbouw, IVKO	31
4.3.1	Onderzoeksgroep	31
4.3.2	Enquêtes	32
4.3.3	Afsluitende rondvraag	32
4.3.4	Verloop van het onderzoek: Tijdspad	33
4.3.5	Respons	33
4.3.6	Continuïteit	34

4.3.7	Consequenties voor verwerking van de onderzoeksgegevens	34
4.4	Data-analyse Enquêtes	36
4.4.1	Kwantitatieve gegevens	36
4.4.2	Kwalitatieve gegevens	40
4.5	Afsluitende vragenronde	42
	Hoofdstuk 5: Conclusies en aanbevelingen	43
5.1	Inleiding	43
5.2	Antwoord op deelvraag 1	43
5.3	Antwoord op deelvraag 2	47
5.4	Antwoord op deelvraag 3	51
5.5	Conclusie	53
	Hoofdstuk 6 Evaluatie	54
	Literatuur	57
	Bijlage 1	59
	Bijlage 2	62
	Bijlage 3	67
	Bijlage 4	71
	Bijlage 5	73
	Bijlage 6	73
	Bijlage 7	74
	Bijlage 8	74
	Bijlage 9	75
	Bijlage 10	75
	Bijlage 11	76
	Bijlage 12	76
	Bijlage 13	77

Bijlage 14	77
Bijlage 15	76
Bijlage 16	90

Samenvatting

Het huidige onderwijsbeleid is er op gericht zo veel mogelijk kinderen in het reguliere onderwijs te bedienen. Ook kinderen met handicaps. Daardoor moeten docenten, meer dan voorheen, kunnen inspelen op de verschillende onderwijsbehoeften van leerlingen.

Op het Individueel Voortgezet Kunstzinnig Onderwijs in Amsterdam zijn de schoolleiding en de docenten zich hiervan bewust. Ik werk op de school als Ambulant Begeleider van leerlingen met een psychiatrische of gedragsstoornis. Aan mij is de vraag gesteld of ik met hen samen uit kan zoeken hoe hun afstemming op de zorgbehoefte van leerlingen kan verbeteren.

Uit de literatuur die is gebruikt voor dit praktijkonderzoek, komt naar voren dat de kwaliteit van een dienst of aanbod kan verbeteren, als er gereflecteerd wordt op het resultaat en vervolgens bijgesteld. De PDCA-cirkel van Deming is hiervoor een geschikt model. Deze ontwikkelingsfasen van Deming zijn terug te vinden in een Individueel Handelingsplan (IHP) dat opgesteld is volgens de methodiek van Handelingsgericht Werken (HGW). Daarmee voldoet het potentieel aan de voorwaarden om het aanbod te verbeteren.

Dit quasi-experiment is er opgericht om een antwoord te geven op de vraag in hoeverre het gebruik van een Individueel Handelingsplan Handelingsgericht werken tijdens de leerling-bespreking van het onderbouwteam van het IVKO, kan leiden tot verbetering in de afstemming van hun onderwijsaanbod aan zorgleerlingen.

Daartoe is eerst samen bepaald waar het format IHP volgens de docenten aan moet voldoen. Vervolgens is gemeten door middel van enquêtes of er een verschil kan worden gemeten in de effectiviteit van de leerling-bespreking. Er is gemeten voor het gebruik van het IHP HGW en twee keer na het gebruik van het IHP HGW. Ook is gekeken in welke van de ontwikkelingsfase het gebruik voorziet in de grootste behoefte. In het onderzoek zijn kwantitatieve en kwalitatieve data verzameld.

Aan het onderzoek hebben de mentoren, docenten en de schoolleider van het onderbouwteam van het IVKO meegewerkt.

Uit het onderzoek blijkt dat het gebruik van het IHP HGW tijdens de leerling-bespreking voor de gehele onderzoekspopulatie een verbetering oplevert van de afstemming van de zorg voor hun leerlingen. De leerling-bespreking met het gebruik van het IHP HGW wordt gewaardeerd met een 20% hoger rendement, ten opzichte van de bespreking zonder gebruik van het IHP HGW. De verbetering wordt gemeten in de Plan, Check en Act fase.

De uitkomst van het onderzoek wordt bevestigd door de opmerkingen van de respondenten na de leerling-besprekingen met het gebruik van het IHP HGW:

"Integraal heel goed (...)." Het effectief vergaderen is heel goed geworden; heel gericht op helpen zonder anekdotes".

"Het zou mooi zijn als het een onderdeel kan worden van het leerlingvolgsysteem".

Inleiding

'Als iemand aan je tafel komt voor een gesprek, wat is dan je uitgangspunt van je begeleiding?' Deze vraag werd mij enige tijd geleden gesteld en mijn antwoord was: 'Volledige acceptatie van diegene'.

In mijn werk als docent binnen het Voortgezet Speciaal Onderwijs aan Zeer Moeilijk Opvoedbare Kinderen en later als Ambulant Begeleider, Rec4, is dit uitgangspunt steeds bepalend geweest voor mijn benadering van leerlingen.

Curriculum

Ik ben in 1997 als docent in dienst getreden van het Altracollege, een Voortgezet Speciaal Onderwijsschool voor Zeer Moeilijk Opvoedbare Kinderen in Amsterdam.

De leerlingen die op het Altracollege naar school gaan, hebben een psychiatrische stoornis of gedragsproblemen. Daardoor kunnen zij zich, soms tijdelijk, niet voldoende ontwikkelen in het reguliere onderwijs. Altra richt zich op het bieden van passend onderwijs aan de leerlingen. Het uitgangspunt daarbij is het verwerven van maatschappelijk noodzakelijke competenties. Daarbij staat de leerling centraal en wordt uitgegaan van de positieve kanten van de leerling (Pol, 2007).

In 2006 heb ik de overstap gemaakt van docent op het college naar de taak van Ambulante Begeleider in het Voortgezet Onderwijs van Amsterdam. Als Ambulant Begeleider ben ik nog steeds in dienst van Altra, maar ik voer mijn werkzaamheden uit op verschillende scholen voor regulier onderwijs.

Momenteel ben ik werkzaam op het Individueel Voortgezet Kunstzinnig Onderwijs, het IVKO. Het IVKO is een reguliere Voortgezet Onderwijsschool voor Vmbo-t en Havo, met het accent op het ontwikkelen van de creatieve vermogens van de leerling (Ruisendaal, 2010). Ik begeleid op de school de leerlingen met een Rec4 beschikking, hun ouders en docenten. Daarnaast ondersteun ik de directie en de zorgcoördinator van de school bij hun werkzaamheden met betrekking tot de leerling-zorg in het algemeen.

Vorig jaar ben ik begonnen met de Fontysopleiding Master Special Educational Needs. In het kader van deze opleiding is dit onderzoek uitgevoerd.

Motivatie

De ervaring die ik heb kunnen op doen tijdens mijn werkzaamheden op het Altracollege, is van groot belang bij het werken met kinderen met zorgbehoeften in het reguliere onderwijs. Mijn benadering van leerlingen met zorgbehoeften, volledige acceptatie van wie zij zijn, sluit aan op het sociale model van Inclusie (Ainscow, 2006). Dat betekent voor mijn werkzaamheden in de praktijk dat ik mij in span om bij te dragen aan een onderwijssysteem dat er op gericht is gelijke kansen voor alle kinderen te bieden en onderwijs te volgen met leeftijdsgenoten. Ik streef daarbij naar een onderwijsaanbod dat er op gericht is zo veel mogelijk kinderen in het reguliere onderwijs te houden.

Om dat te kunnen doen, hebben de scholen voor regulier onderwijs handvatten nodig die hen kunnen ondersteunen bij het leren werken met diversiteit binnen de school. Senge (2003) heeft in dit kader het boek *Lerende Scholen* geschreven.

Met dit onderzoek hoop ik bij te dragen aan het ondersteunen van de lerende school om daarmee het sociale model van inclusie in de praktijk meer gestalte te kunnen geven .

'Inclusion is concerned with all children and young people in schools; it is focused on presence, participation and achievement; inclusion and exclusion are linked together such that inclusion involves the active combating of exclusion; and inclusion is seen as a never-ending process. Thus an inclusive school is one that is on the move, rather than one that has reached a perfect state'(Ainscow, 2006)

Locatie en deelnemers

Het onderzoek wordt uitgevoerd op het Individueel Kunstzinnig Voortgezet Onderwijs in Amsterdam. Er aan mee werken de zorgcoördinator, de adjunct directeur (a.i.), de mentoren en docenten van het onderbouwteam.

Hoofdstuk 1 Aanleiding en Probleemstelling

1.1 Aanleiding

Op het IVKO wordt veel waarde gehecht aan betrokkenheid bij de leerlingen, hetgeen vastgelegd is in de onderwijsvisie. Uitgangspunt daarbij is de leerlingen te stimuleren om hun eigen mogelijkheden te ontdekken en uit te buiten. Dat daarbij verschillen zijn tussen leerlingen die allen eigen mogelijkheden, behoeftes en interesses hebben, wordt als vanzelfsprekend beschouwd. De school hanteert de Montessorionderwijsmethodiek en gaat uit van het principe 'Leer mij het zelf te doen' (Eyk, 2008)

De kernwaarden die het IVKO hanteert zijn Persoonlijke ontwikkeling, Zelfverantwoordelijk, Dialoog en Samenwerking en Kunst. (Ruisendaal, 2010) Deze waarden moeten voor de zorgleerlingen in de eerste plaats worden bewaakt door de mentor, maar de leerling-zorg is een gedeelde zorg. De visie op de zorg is dat alle medewerkers van de school *'in het onderwijs en ontwikkelproces nadrukkelijk betrokken en verantwoordelijk zijn vanuit hun taakstelling voor de zorg aan de leerling.'* (Eyk, 2008)

De mentoren zijn zich er van bewust welke taak zij hebben in de zorg voor leerlingen met een zorgbehoefte. En niet alleen vanuit de onderwijsvisie van de school, de mentoren zijn zich er ook van bewust dat het ministerie van Onderwijs wettelijke eisen aan die taak gaat stellen. Uitgangspunt van dat beleid is dat de school de plicht heeft om passende zorg te bieden met als streven dat zo veel mogelijk in de school en de klas te doen. Daarbij moet de school verantwoording afleggen over de opbrengsten en hierbij zijn "ontwikkelingsperspectief en meetbare opbrengsten kernbegrippen". (MINOCW, 2010)

In gesprekken met de mentoren, de schoolleiding en de zorgcoördinator komt naar voren dat bij de uitvoering van het onderwijszorgbeleid in de praktijk knelpunten zijn. Met name op het gebied van afstemming en bewaking van het gewenste onderwijsaanbod. De mentoren vinden dat zij goed op de hoogte zijn van de

behoeften van de leerling, maar missen het zicht op de onderwijsvorderingen van leerlingen bij collega's. De benodigde inzet in de klas door de docenten gebeurt niet altijd of is te weinig effectief of de mentor is gewoon niet op de hoogte.

De mentoren hebben daardoor te weinig grip op de vorderingen van hun leerlingen, waardoor zij hun interventies ter verbetering van de situatie voor hun 'zorgleerling' niet goed kunnen inzetten.

1.2 Probleemstelling

Ondanks een heldere onderwijsvisie en een grote betrokkenheid en inzet voor de leerlingen met een onderwijszorgbehoefte, hebben de mentoren op het IVKO te weinig zicht op de onderwijsvorderingen en lukt het hen te weinig om afstemming te krijgen over het onderwijsaanbod in de klas.

1.3 Centrale Vraagstelling

In hoeverre kan het gebruik van een Individueel Handelingsplan volgens de uitgangspunten van Handelingsgericht Werken tijdens de leerling-bespreking, door de mentoren en docenten van het IVKO leiden tot verbetering van de afstemming van de onderwijszorg.

Om hier een antwoord op te krijgen, worden de volgende deelvragen op volgorde en inhoud in het onderzoek beantwoord:

- Waar moet het format IHP HGW aan voldoen wat betreft de docenten en mentoren om bruikbaar te zijn voor de verbetering van de leerling-bespreking op het IVKO?
- Op welke onderdelen wordt er verbeterd in de afstemming?
- Leidt het gebruik van het IHP HGW tijdens de leerling-bespreking tot verbetering in de afstemming van de zorg door docenten en mentoren?

Een Individueel Handelingsplan wordt verder in de tekst ook wel aangeduid als IHP, Handelingsgericht werken als HGW.

1.4 Gewenste situatie

De mentoren en docenten van het onderbouwteam op het IVKO hebben zicht op de onderwijsondersteuning die nodig is voor individuele zorgleerlingen. Zij zijn in staat om afspraken te maken over wat er nodig is voor de leerling en wie de leerling daarbij ondersteund. De mentoren hebben zicht op de onderwijsvorderingen van hun leerling bij hun collega's en kunnen samen met hen bepalen wat er nog meer nodig is. De docenten zijn op de hoogte van de situatie van zorgleerlingen en de afspraken. De docenten kunnen hun onderwijsaanbod afstemmen op de behoefte van de zorgleerlingen. Deze gewenste situatie vormt het uitgangspunt voor de doelstelling van het onderzoek.

1.5 Doelstelling

Het doel van dit onderzoek is tweeledig. Ik wil het IVKO onderbouwteam een theoretisch en praktisch gefundeerd advies kunnen geven over de mogelijke meerwaarde van het gebruik van een IHP HGW tijdens hun leerling-bespreking. Dit met het doel de kwaliteit van de leerling-bespreking over leerlingen met zorgbehoeften te verbeteren. Daarnaast heeft dit onderzoek tot doel de docenten en mentoren van het IVKO aan te kunnen geven op welke onderdelen het gebruik van het IHP HGW een meerwaarde oplevert. Dit inzicht in hun praktijk zal hen in staat stellen een bewuste en gefundeerde keuze te maken in de manier waarop zij hun onderwijszorgaanbod kunnen verstevigen.

Het onderzoek is transparant en voor iedereen navolgbaar. Het is daardoor toegankelijk, iedereen die er gebruik van wil maken kan er de elementen uit halen die voor zijn of haar praktijk van belang zijn.

Hoofdstuk 2 Theoretisch kader

2.1 Inleiding

In dit hoofdstuk wordt het theoretisch kader, het onderwerp van dit onderzoek uiteengezet. Daartoe worden de begrippen die gehanteerd worden in de Centrale Vraagstelling uitgelegd en wordt er aangegeven hoe hun onderlinge relatie is.

De manier waarop de theorie het onderzoek onderbouwd, is gebaseerd op de Sociaal Constructivistische kijk op leren. Dat gaat uit van het principe dat kennis niet te maken heeft met 'waarheid', maar dat kennis gekenschetst wordt als werkzame handeling (Fontys Hogescholen, 2009). De werkzame handeling houdt in dat ik gebruik maak van die kennis die voor mij in dit onderzoek werkt. Ik maak daartoe een selectie en daarmee creëer ik een eigen werkzaam kennissysteem. Dat kennissysteem is geconstrueerd en subjectief. Het gaat uit van 'werkelijkheid' en niet van 'waarheid' (Fontys Hogescholen, 2009).

Eerst wordt ingegaan op de vraag wat er nodig is om een product of een dienst te verbeteren. Dat wordt uiteengezet aan de hand van de theorie van Deming. Daarna wordt Handelingsgericht werken volgens Pameijer (2008, 2009, 2010) toegelicht en de relatie met de cyclus van Deming gelegd. Vervolgens wordt gekeken wat de functie is van het Individuele Handelingsplan en waar de inhoud aan moet voldoen om Handelingsgericht te kunnen worden genoemd. Tenslotte worden de cycli van Deming, HGW en het IHP HGW naast elkaar gezet.

2.2 PDCA- Cirkel van Deming

Er zijn meerdere modellen en theorieën vanuit de managementwereld die gericht zijn op verbeteren of kwaliteit verhogen van producten of diensten. Voor dit onderzoek wordt de PDCA-cirkel van Deming gebruikt (zie Afbeelding 1).

Afb. 1 PDCA-cirkel van Deming (Passioned Group)

Deze cirkel, genoemd naar de stadia van ontwikkeling Plan, Do, Check en Act, is ontwikkeld door Deming in de jaren 50 (Scheper, 2008). Het is een 'checklist' van opeenvolgende fasen die doorlopen moeten worden om kwaliteit te verbeteren. Om te kunnen verbeteren moet eerst een zorgvuldig plan (Plan) worden gemaakt. Dat vormt de basis voor het uitvoeren (Do). De bevindingen uit deze fase worden , geanalyseerd en geëvalueerd in de volgende fase(Check) die op zijn beurt uitgangspunt vormt voor nieuwe actie (Act). Deze laatste fase vormt daarmee de eerste fase (Plan) van de volgende cyclus.

Per fase kan worden aangegeven wat er aan handelingen moet worden verricht;

Plan: In deze fase wordt het probleem geïdentificeerd. Daarna worden er oplossingen aangedragen en doelstellingen geformuleerd. Er wordt een plan opgesteld.

Do: Uitvoeren van het plan; middelen worden ingezet om de doelstellingen te kunnen halen

Check: Nagaan of de activiteiten voor de 'klanten' het gewenste effect opleveren. De analyse geeft uitslag over de afwijkingen en een richtlijn voor verbetering.

Act: Bijsturen van de activiteiten om de doelstellingen te halen, of waarborgen van doelstellingen die behaald zijn.

Deming constateerde dat de kwaliteit van een product niet alleen uitgemaakt wordt door hoe goed het product zelf is, maar dat de kwaliteit van een product ook wordt uitgemaakt door de tevredenheid over het product of aanbod van de klant. Met andere woorden, in hoeverre een product of dienst beantwoordt aan de behoefte van de klant. De mate van aansluiten op de behoefte bepaalt de mate van waardering. Hoe hoger die waardering, hoe beter de kwaliteit van het product of dienst.

Het inspelen op die behoeften kan als de PDCA-cirkel wordt doorlopen, aldus Dahlgaard (1994). Het cyclische proces van meten en aanpassen zal de kwaliteit van het product of dienst ten goede komen, aldus Deming, omdat daarmee steeds opnieuw ingespeeld kan worden op de behoeften van de klant.

2.3 Handelingsgericht werken, methodiek en cyclus.

In dit onderzoek wordt gebruik gemaakt van een Individueel Handelingsplan Handelingsgericht werken. Eerst wordt uiteen gezet wat HGW behelst en hoe de relatie gelegd kan worden met de PDCA-cirkel van Deming. Daarna wordt ingegaan op de functie en inhoud van een IHP HGW.

Handelingsgericht werken beoogt de kwaliteit van het onderwijsaanbod en de leerlingzorg te verbeteren. HGW is een methodiek die erop gericht is het onderwijs ondersteuningsaanbod te concretiseren, ten einde effectief om te kunnen gaan met verschillen tussen leerlingen (Pameijer, 2010).

Om de context van dit onderzoek te verduidelijken, geef ik aan welke uitgangspunten door de methodiek van HGW worden gehanteerd. Het onderzoek gaat verder niet in op de inhoud van deze uitgangspunten.

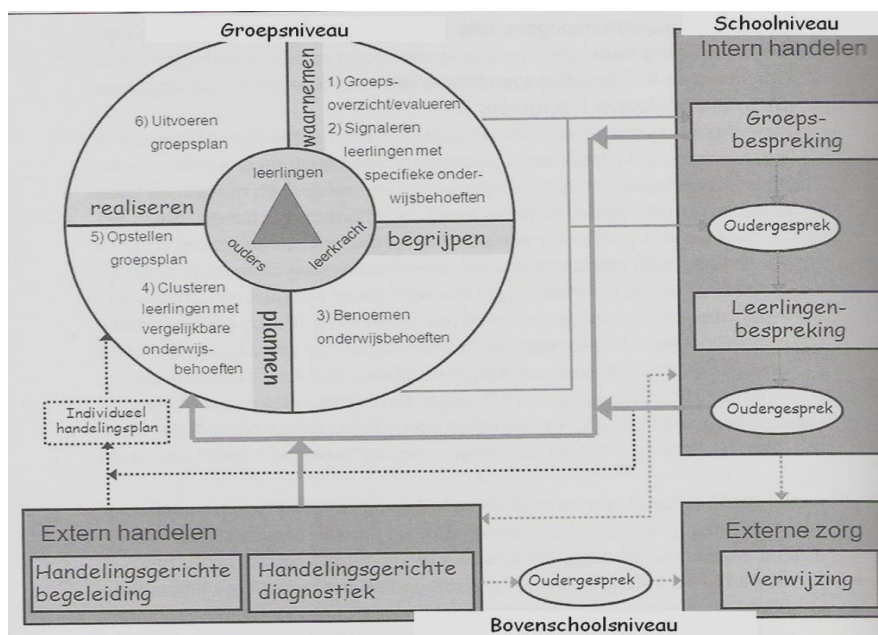
De 7 uitgangspunten van HGW:

- 1 de onderwijsbehoeften van de leerling staat centraal
- 2 er is afstemming en wisselwerking; het kind in zijn omgeving
- 3 de leerkracht is betrokken en realiseert kwaliteitsvol onderwijs
- 4 er wordt uitgegaan van de positieve aspecten van het kind
- 5 er is samenwerking tussen de betrokkenen om het kind heen
- 6 handelingsgericht werken is doelgericht

7 de werkwijze is transparant, stapsgewijs en systematisch

De werkwijze van HGW is wel van belang voor dit onderzoek. De werkwijze van Handelingsgericht werken is planmatig en cyclisch. Om aan te geven hoe de relatie is tussen de PDCA-cirkel en de cyclus van HGW, wordt eerst de HGW cyclus verduidelijkt.

De cyclus HGW is beschreven door Clijsen in de 1-zorgroute (Pameijer, 2008). Deze route beschrijft het proces dat kan worden doorlopen voor het aanbieden van speciale onderwijszorg in school. Dat kan op groepsniveau voor een hele klas, maar ook op individueel niveau, voor een leerling. Het Individueel Handelingsplan staat apart opgenomen in de 1-zorgroute en doorloopt dezelfde ontwikkelingscyclus als de afspraken die worden gemaakt op groepsniveau (zie Afbeelding 2).

afb. 2 Cyclus HGW in 1-zorgroute

De eerste fase betreft het Plannen van de benodigde zorg, het opstellen van het handelingsplan.

Daarna worden de afgesproken interventies uitgevoerd in de tweede fase. In het schema wordt dit benoemd onder Realiseren.

De derde fase betreft het Waarnemen, dan wordt nagegaan wat er werkt en wat nog moet worden bijgesteld. Er wordt geëvalueerd.

De vierde fase betreft het Begrijpen, aan de hand van de uitkomsten van de derde fase en de nieuwe inzichten die dat heeft opgeleverd, worden nieuwe doelen opgesteld.

Pameijer (2010) spreekt het over de HGW methodiek als een evidence-based methodiek. Er wordt echter niet expliciet aangegeven dat het cyclische karakter van HGW op dit principe van fasen van ontwikkeling volgens Deming is gebaseerd. Echter, in deze beschrijving van de cyclus van het zorgaanbod, zie ik parallellen met de PDCA-cyclus van Deming.

In de Plan fase van Deming is sprake van het identificeren van het probleem en het opstellen van een plan. Bij HGW wordt deze fase Plannen genoemd en behoort het opstellen van het handelingsplan tot de onderdelen van deze fase.

De Do fase van Deming, waarbij het gaat om het uitvoeren van het opgestelde plan, wordt in HGW aangeduid als Realiseren. In de HGW Realiseer-fase, worden de afgesproken interventies uitgevoerd.

De Check fase van Deming is gericht op het nagaan van het effect van de interventies. Er is een analyse waarop de interventies voor de volgende fase zijn gebaseerd. Deze fase wordt in HGW aangeduid met Waarnemen. Er wordt een evaluatie opgesteld van wat werkt en wat nog moet worden bijgesteld.

In de Act fase van Deming wordt er bijgestuurd en geborgd, op basis van de analyse die er onder Check is gemaakt. HGW benoemt deze fase Begrijpen; aan de hand van de uitkomst van de analyse bij Check worden nieuwe doelen opgesteld.

2.4 IHP HGW

Handelingsgericht werken heeft als doelstelling het verbeteren van de kwaliteit van het onderwijs aan alle leerlingen. Sommige leerlingen hebben daartoe extra begeleiding nodig. Dan kan er een IHP worden opgesteld (Pameijer, 2010). Een IHP

bevat schriftelijke afspraken voor de aanpak van een leerling en kan als leidraad fungeren tijdens de leerling-bespreking.

Een IHP is Handelingsgericht als de methodiek van HGW er in terug te vinden is. Dat wil zeggen dat de 7 uitgangspunten van HGW er in opgenomen moeten zijn.

In de opzet van een IHP HGW zijn, mijns inziens, ook de ontwikkelingsfasen te onderscheiden van de PDCA. Pameijer vermeldt dat de opzet geschikt moet zijn voor een cyclisch gebruik. De kern van het IHP wordt dan gevormd door de volgende rubrieken (Pameijer, 2010):

- Beginsituatie.
- Doelen
- Termijn
- Inhoud
- Betrokkenen
- Organisatie
- Evaluatie.

De beginsituatie en doelen betreffen een analyse van de situatie en een synthese. HGW maakt gebruik van hulpzinnen.

De Inhoud en organisatie beschrijven de onderwijsbehoeften van de leerling en de ondersteuningsbehoeften van de leerkracht. Daarnaast wordt beschreven hoe de doelen kunnen worden behaald.

De termijn beschrijft wanneer de doelen moeten zijn bereikt.

De betrokkenen bij het uitvoeren van het plan moeten er in worden benoemd. Er moet beschreven zijn wie er ondersteunen en wat zij doen ter ondersteuning. Er staan concrete afspraken in opgenomen.

Het plan moet een evaluatie bevatten. In de evaluatie wordt beschreven wat het resultaat is, welke doelen zijn behaald en wat moet er bijgesteld worden. Deze laatste informatie vormt het uitgangspunt voor het volgende IHP.

De parallel tussen de ontwikkelingsfasen van Deming en de kern van een IHP, zie ik als volgt:

Tot de fase van Plan behoort in het IHP het opstellen van de Beginsituatie, het benoemen van de doelen, de termijn, de inhoud en de betrokkenen. Tot de fase van Do behoort de uitvoering van het plan. De Check fase komt tot uitdrukking in het IHP door het benoemen van het resultaat en het opstellen van de evaluatie. De Act fase is in het IHP ondervangen door de Bijstelling van de doelen en het overgaan tot opstellen van een nieuw IHP.

De werkwijze van HGW is cyclisch. Dat cyclische karakter is terug te vinden in de opzet van het IHP HGW. De ontwikkelingsfasen die in de methodiek van HGW worden gehanteerd, zijn, mijns inziens, overeenkomstig met de ontwikkelingsfasen van de PDCA-cirkel van Deming. In volgend schema staat de relatie onderling per fase aangegeven.

2.5 Schema fasen van Deming en IHP HGW

Fasen	Cyclus in Deming cirkel	Cyclus in HGW	Cyclus in IHP HGW
1	Plan: Doelen formuleren	Plannen	Opstellen IHP • Beginsituatie: analyse en synthese. • Doelen • Termijn • Inhoud • Betrokkenen
2	Do: uitvoeren van doelen	Realiseren	<i>Uitvoeren van IHP</i>

3	Check: analyse van resultaat	Waarnemen	• Evaluatie resultaat
4	Act: borgen of bijstellen	Begrijpen	• Bijstelling; opstellen nieuw IHP

Schema 1 Relatie fase PDCA HGW IHP

2.6 Samenvatting

De kwaliteit van een product of dienst kan verbeteren als er naast het bepalen van het aanbod, wordt gemeten of het aanbod voldoet. Daarna kan het aanbod worden bijgesteld om aan de nieuwe behoeften te voldoen. Deze fasen worden door Deming samengevat in de PDCA-cyclus. Handelingsgericht werken is er op gericht om de kwaliteit van het onderwijsaanbod te vergroten en hanteert een cyclus van Plannen, Realiseren, Waarnemen en Begrijpen. Een Individueel Handelingsplan is Handelingsgericht als het de uitgangspunten van HGW bevat en de kern van het plan geschikt is voor cyclisch gebruik.

Hoofdstuk 3 Onderzoeksmethodologie

3.1 Inleiding

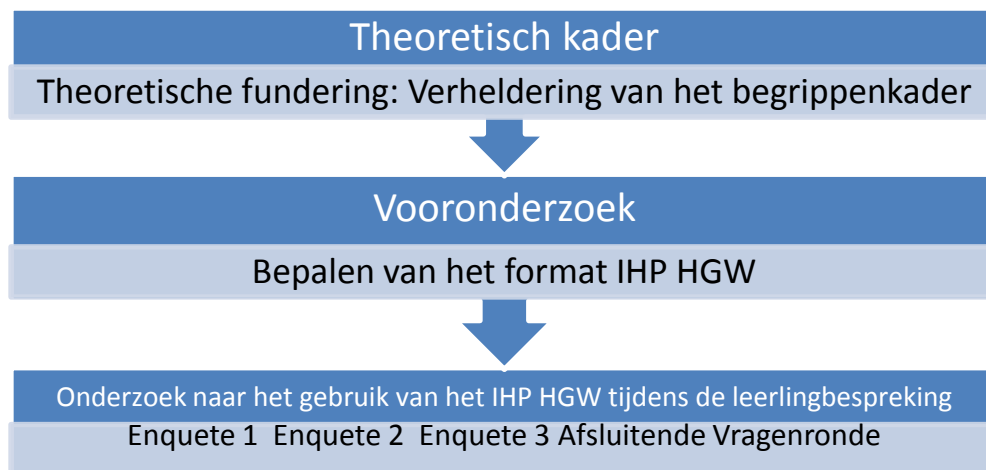
Om tot een antwoord te komen op de centrale vraagstelling, heeft een onderzoek een opbouw nodig volgens regels: het onderzoek verloopt methodisch (Harinck, 2009). De keuze die daarbij gemaakt wordt is afhankelijk van wat men wil onderzoeken. En de manier waarop dat gebeurt, de methodiek, geeft daarmee een antwoord op de vraag hoe dat gebeurt.

Het praktijkonderzoek zal opgebouwd zijn uit verschillende fasen. Er zal een theoretisch kader worden verkend om de begrippen van het onderzoek en hun onderlinge relatie toe te lichten zodat aangegeven kan worden wat er al bekend is over dit onderwerp en hoe de literatuur de hypothese van het onderzoek ondersteunt. Daarna volgt er een vooronderzoek naar de opzet van het format IHP HGW dat gebruikt zal worden door de mentoren voor de leerling-bespreking. De laatste fase van het onderzoek wordt bepaald door het onderzoek naar het gebruik van het format IHP HGW tijdens de leerling-bespreking. Daar zullen enquêtes worden afgenomen en het zal afgesloten worden met een vragenronde.

Er wordt op verschillende momenten gemeten, omdat het IHP HGW een cyclisch gebruik heeft. Dat zorgt er voor dat onderdelen op verschillende momenten moeten worden ingevuld en dus dan ook pas kunnen worden gemeten, vandaar de verschillende onderzoeksfasen, toegelicht bij 3.2.

3.2 Onderzoeksfasen

Dit onderzoek is opgebouwd uit verschillende onderdelen welke alle afzonderlijk data zullen opleveren.

Afb. 3 Onderzoeksfasen en interventies

3.2.1 Vooronderzoek

Naar aanleiding van de verlegenheidsituatie wordt een format IHP HGW opgesteld, wat besproken zal worden met verschillende mensen die betrokken zijn bij de begeleiding van leerlingen die een zorgbehoefte hebben. Het betreft leraren, mentoren, teamleider en zorgcoördinator.

Naar aanleiding van die uitkomsten zal er een opzet gemaakt worden van het format Individueel Handelingsplan HGW wat zal worden gebruikt voor het praktijkonderzoek.

Deze manier van opzet vind ik geschikt voor dit onderzoek omdat dit overleg met de mentoren mij inzicht geeft in de knelpunten die zij ervaren en daardoor kan ik beter aansluiten op hun behoeften bij het verstevigen van hun taak als mentor. Bovendien vergroot het betrekken van de onderzoekspersonen bij de opzet van het onderzoek het draagvlak om mee te werken aan het onderzoek (Harinck, 2009).

3.2.2 Onderzoek naar het gebruik van het IHP HGW tijdens de leerlingbespreking IVKO

Dit deel van het praktijkonderzoek zal een Quasi-experiment zijn. Dat is een onderzoeksmethode die na gaat of een bepaalde aanpak effectief is en tot resultaten leidt. Het onderzoek wordt nader aangeduid met de term quasi omdat er geen sprake

is van een controlegroep. De uitkomst van deze programma-evaluatie is door het gebrek aan een controlegroep wel beperkt houdbaar (Harinck, 2009).

Het onderzoekstype dat zal worden gebruikt is een programma-evaluatie. Het doel van het onderzoek zal er opgericht zijn een antwoord te krijgen op de vraag of het gebruik van het format IHP HGW tijdens de leerling-bespreking volgens de mentoren en docenten leidt tot een verbetering van hun zorgaanbod ten opzichte van de bestaande situatie.

Dit deel van het onderzoek zal bestaan uit het afnemen van enquêtes. Dat zal gebeuren voor de eerste leerling-bespreking, na de tweede en na de derde bespreking (zie Afbeelding 3, bij 3.2).

De laatste leerling-bespreking zal worden afgesloten met een vragenronde aan alle betrokkenen. Die gegevens stellen mij als onderzoeker in staat de resultaten van het onderzoek af te kunnen zetten tegen de algemene mening die bij deze vragenronde door de deelnemers is gegeven. Daardoor kan ik beter een uitspraak doen over de betrouwbaarheid van de gegevens doordat deze wel of niet onderbouwd kunnen worden door de antwoorden van de deelnemers. Het voordeel hiervan is dat op deze manier ook triangulatie kan plaatsvinden (Harinck, 2009). Daarnaast zullen de kwalitatieve gegevens de kwantitatieve gegevens kunnen illustreren, hetgeen de interne validiteit van het onderzoek kan verhogen (Harinck 2009).

3.3 Gegevensverzameling

Er zullen in dit onderzoek op verschillende manieren gegevens worden verzameld. Er worden gegevens verzameld uit de literatuur waardoor een deel van het onderzoek een theoretische fundering heeft. Er zal gebruik gemaakt worden van een vragenronde naar aanleiding van een Format IHP HGW om te bepalen hoe dat er uit zal moeten zien. Dit zal plaatsvinden in het vooronderzoek. Daarna zullen de deelnemers aan het onderzoek twee keer enquêtes invullen met open en gesloten vragen. En vervolgens zal het onderzoek worden afgesloten met een afsluitende rondenvraag.

3.3.1 Opzet van Enquête

Er zal worden gewerkt met enquêtes vanuit efficiency overwegingen. Er zal namelijk op verschillende momenten worden gemeten bij een betrekkelijk grote onderzoeksgroep. Daar is voor gekozen omdat dit de betrouwbaarheid van de onderzoeksgegevens ten goede komt (Harinck, 2009). En het gebruik van enquêtes biedt de mogelijkheid om tot triangulatie te komen.

De respondenten bestaande uit drie groepen, docenten, mentoren en schoolleider zullen op een tien-punts-schaal kunnen aangeven in welke mate men het eens dan wel oneens is met die stelling. Deze opzet heeft als voordeel dat de antwoordmogelijkheden helder en consistent zijn (Harinck, 2009). En deze opzet biedt de mogelijkheid tot ordenen van de uitkomsten per respondentengroep en per onderzoeksfase. Daardoor zal er zicht komen op verschillen en overeenkomsten tussen de bevindingen van de respondentengroepen en zal kunnen worden aangegeven of er een verschil wordt waargenomen in de verschillende fasen van het onderzoek. Deze manier van onderzoeken zal de betrouwbaarheid en validiteit van het onderzoek vergroten (Harinck, 2009). De analyse zal uiteengezet worden aan de hand van schema's.

Daarnaast zullen de respondenten de mogelijkheid krijgen na het invullen van de schaal om het antwoord toe te lichten. Daar heb ik voor gekozen omdat ik door de antwoorden die hier worden gegeven beter in staat zal zijn om de na te gaan of de antwoorden die op de schaalvragen worden gegeven, overeenkomen met de antwoorden op de open vragen. Ik ben daardoor beter in staat de validiteit van de uitslagen te bepalen (Harinck, 2009).

3.3.2 Inhoudelijke opbouw van de enquêtes.

De enquêtes bevatten stellingen (zie Bijlage 3). Deze stellingen zijn gebaseerd op de inhoud van het IHP HGW en corresponderen inhoudelijk met de verschillende ontwikkelingsfasen zoals die door Pameijer (2010) en Deming zijn aangegeven. De enquêtevragen zijn:

1. Er wordt een analyse gemaakt van de situatie van de zorgleerling.
2. Het is duidelijk wat er nodig is om de situatie te verbeteren.

3. Er worden doelstellingen geformuleerd en afspraken gemaakt.
4. De geplande afspraken ter verbetering worden uitgevoerd.
5. Het is duidelijk wie daarbij helpen.
6. Het is duidelijk op welke termijn dat bereikt moet zijn.
7. Er is zicht op de verbetering van de situatie van de leerling.
8. Het is duidelijk aan welke doelen nog gewerkt moet worden.
9. Er worden opnieuw doelen gesteld ter verbetering van de situatie
10. Er wordt overgegaan tot het uitvoeren van die nieuwe doelen.

Cyclus in Deming cirkel	Cyclus in IHP HGW
Plan: Doelen formuleren	Opstellen IHP • Beginsituatie: analyse en synthese. • Doelen • Termijn • Inhoud • Betrokkenen
1. Er wordt een analyse gemaakt van de situatie van de zorgleerling. 2. Het is duidelijk wat er nodig is om de situatie te verbeteren. 3. Er worden doelstellingen geformuleerd en afspraken gemaakt. 5. Het is duidelijk wie daarbij helpen. 6. Het is duidelijk op welke termijn dat bereikt moet zijn.	
Do: uitvoeren van doelen	<i>Uitvoeren van IHP</i>
4. De geplande afspraken ter verbetering worden uitgevoerd.	
Check: analyse van resultaat	Evaluatie resultaat
7. Er is zicht op de verbetering van de situatie van de leerling. 8. Het is duidelijk aan welke doelen nog gewerkt moet worden.	
Act: borgen of bijstellen	Bijstelling; opstellen nieuw IHP
9. Er worden opnieuw doelen gesteld ter verbetering van de situatie 10. Er wordt overgegaan tot het uitvoeren van die nieuwe doelen.	

Schema 2 Relatie PDCA Enquêtevragen

Ik heb gekozen voor deze opzet, omdat ik op deze manier zicht krijg op welke ontwikkelingsfase er mogelijk verbetering optreedt, doordat ik de vraag die daarbij hoort kan scoren. Dat zal de validiteit van het onderzoek verhogen. Ik kan een antwoord geven op de deelvraag in hoeverre het IHP HGW leidt tot verbetering in de afstemming van de leerling-zorg.

3.4 Onderzoekspopulatie

Aan het onderzoek zullen 2 mentoren meewerken, 1 teamleider en de docenten van het onderbouwteam van het IVKO. De keuze voor deze respondenten wordt bepaald door de wijze van leerling-bespreking op de school, waarbij het team opgesplitst is in een onder- en bovenbouwteam. De generaliseerbaarheid van het onderzoek is daarmee beperkt, de uitslag zal slechts gelden voor de respondenten uit het onderbouwteam van het IVKO.

3.5 Triangulatie

In dit onderzoek wordt op meerder manieren gewerkt aan triangulatie. Er wordt een enquête uitgevoerd en de kwantitatieve gegevens kunnen ondersteund worden door de antwoorden die gegeven worden op de open vragen van de enquête. Daarmee wordt dus een combinatie gemaakt van kwantitatieve gegevens en kwalitatieve gegevens. Dat is ook de meerwaarde van de afsluitende vragenronde. De antwoorden die daar verkregen worden, kunnen de kwantitatieve uitslagen van de enquête kwalitatief ondersteunen.

Daarnaast wordt er in dit onderzoek een onderscheid gemaakt in de rol van de deelnemer. Dat wil zeggen dat er door verschillende typen informanten een uitspraak wordt gedaan en dat de uitkomsten naast elkaar kunnen worden gelegd, waardoor kan worden gemeten of de opbrengst van het onderzoek door meerdere deelnemersgroepen wordt gedeeld (Harinck, 2009). In dit onderzoek wordt gekeken naar de meningen van docenten, mentoren en schoolleider.

Er wordt ook gewerkt aan triangulatie op basis van bronnen uit de literatuur. Vanuit die literatuur zal het onderzoek worden onderbouwd.

3.6 Tijdspad praktijkonderzoek en wijze van gegevensverzameling

Onderzoeksfase: Vorbereiding	Deelnemers	Tijdsbad aanvang	Tijdsbad afronning
Voorstel onderzoek leerling-bespreking	Zorgcoördinator schoolleiding	September- November 2010	December 2010
Bespreken van onderzoeksvoorstel	Zorgcoördinator Schoolleiding	Woensdag 9-2-2011	Vrijdag 11-2-2011
Vooronderzoek	Deelnemers	Tijdsbad aanvang	Tijdsbad afronning
Bespreken 1 ste format IHP HGW	3 mentoren	Maandag 14-2-2011	Vrijdag 18-2-2011
Definitief onderzoeksvoorstel overleggen schoolleiding	schoolleiding	Woensdag 16-02- 2011	Woensdag 16-2- 2011
Introductie onderzoek mail en brief	Docenten/ mentoren/ zorgcoördinator/ schoolleiding	Donderdag 03-03- 2011	Donderdag 03-03- 2011
Onderzoeksfase: Gebruik IHP HGW tijdens de leerling- bespreking	Deelnemers	Tijdsbad aanvang	Tijdsbad afronning
Introductie Onderzoek gebruik IHP HGW en invullen eerste enquête	Schoolleiding/ Docenten/ mentoren	Donderdag 10-03- 2011	Donderdag 17-03- 2011
Invullen tweede enquête	Schoolleiding/ Docenten/ mentoren	Donderdag 24-03- 2011	Donderdag 31-03- 2011
Invullen derde enquête/ Afsluitende vragenronde	Schoolleiding/ Docenten/ mentoren	Donderdag 07-04- 2011	Donderdag 14-04- 2011

Schema 3 Tijdsbad onderzoek

3.6.1 Voorbereiding en Vooronderzoek

Voorafgaand aan het onderzoek zullen de betrokkenen uitgebreid geïnformeerd worden over de opzet en het doel. Dat zal gebeuren via de mail, maar ook via gesprekken met de betrokkenen. Er zullen 17 deelnemers zijn aan het onderzoek. Met name het overleg met de directie zal daarbij van belang zijn, omdat de schoolleiding de agenda opstelt voor de vergadering ten behoeve van de leerling-bespreking. Zij bepaalt ook de kalenderdata. Van te voren zal worden bepaald wanneer het onderzoek plaats vindt, wie er deelnemen en hoeveel tijd het in beslag mag nemen.

Met verschillende mentoren zal de eerste opzet van het format IHP HGW door gesproken worden. Naar aanleiding van de uitkomst van dat gesprek, zal het definitieve format IHP HGW worden opgesteld dat gebruikt zal worden voor dit onderzoek.

Na deze voorbereidende fase, worden de definitieve data vastgesteld voor onderzoek. De betrokkenen worden op de hoogte gesteld door middel van een brief met de uitleg en achtergrond van het onderzoek (zie Bijlage 4).

3.6.2 Onderzoek naar het gebruik van het IHP tijdens de leerling-bespreking Onderbouw, IVKO

Aan het begin van de eerste leerling-bespreking zal het onderzoek worden ingeleid door de verzonden brief toe te lichten (zie Bijlage 4). Daarnaast zal ik toelichten in welk opleidingskader het onderzoek gebeurd. Dat heeft als voordeel dat de deelnemers beter weten waarom het onderzoek is. Het vergroot naar mijn idee de transparantie. Volgens Harinck (2009) kan het zorgvuldig met mensen omgaan een sleutel zijn bij het voorkomen of verminderen van weerstand tegen het onderzoek. Ik vind het ethisch om uit te leggen waarom je iets doet en waartoe het dient, als je voor iets medewerking vraagt.

Op donderdag 10 maart 2011 zal de eerste vragenlijst worden uitgedeeld om te meten hoe de mening over het rendement van de leerling-bespreking tot nu toe is. Vervolgens wordt er een uitleg gegeven over het gebruik van het handelingsplan en

worden de betrokken mentoren gevraagd het plan samen met de collega's tijdens de leerling-bespreking in te vullen voor hun zorgleerling naar keuze.

Tijdens de tweede en derde leerling-bespreking, respectievelijk 24 maart en 7 april 2011, zullen de ontwikkelingen van de leerling worden besproken aan de hand van het IHP HGW. De mentoren zullen de inhoud van het IHP aanpassen aan de situatie van de leerling op dat moment. Na die besprekingen zullen er weer vragenlijsten ingevuld worden door de deelnemers, om te meten of er een verschil in beleving van de leerling-bespreking zal optreden.

Na afloop van de derde leerling-bespreking op 7 april 2011, zal een algemene gespreksronde gehouden worden waarin de deelnemers hun bevindingen ten aanzien van het gebruik van het IHP kunnen toelichten. Zij zullen dan hun ideeën kunnen geven over de manier waarop er naar hun mening wel of niet in de praktijk met een IHP gewerkt kan worden ten behoeve van de leerling-bespreking.

Hoofdstuk 4 Data-analyse en Presentatie

4.1 Inleiding

In dit hoofdstuk worden de data geanalyseerd die zijn verzameld tijdens dit onderzoek. Aan de hand daarvan wordt een analyse gemaakt van de resultaten.

Eerst wordt aangegeven wat het onderzoek in de literatuur heeft opgeleverd. Daarna wordt ingegaan op de bevindingen bij het vooronderzoek. Tenslotte zullen de data worden gepresenteerd naar aanleiding van het onderzoek naar het gebruik van het IHP, op het IVKO tijdens de onderbouw leerling-bespreking.

4.2 Vooronderzoek

Voor het uittesten van het concept IHP, bestond de onderzoekspopulatie uit drie mentoren (zie Bijlage1). Na afloop hebben zij het ingevulde plan bij mij ingeleverd. In de loop van de week die daarop volgende, is het met hen apart besproken. Uit de gesprekken kwam naar voren dat het nuttig werd bevonden om met een plan van aanpak te werken omdat dat structuur aan de bespreking gaf. Tegelijkertijd gaven de mentoren aan moeite te hebben met het opstellen van doelen, waardoor niet goed duidelijk werd wat er in de praktijk gedaan moest worden. Door analyse van de inhoud van het concept IHP kon worden vastgesteld dat dit te maken had met het te weinig specifiek formuleren van de doelen door de mentoren omdat het format daar te weinig aanwijzingen voor bevatte. Dit deel van het format komt overeen met de Plan-fase van Deming en is naast de andere fasen een noodzakelijke stap voor kwaliteitsverbetering.

Naar aanleiding van de bevindingen met het werken met het concept-IHP, is er een aangepaste vorm ontworpen (zie Bijlage 2). Dit IHP verschilt van de eerdere versie door de toevoeging van het onderdeel waarmee de doelen en interventies ter verbetering van de zorg nauwkeurig worden bepaald en vastgelegd. Dit IHP is besproken met de schoolleider en de zorgcoördinator. Uit het gesprek kwam naar

voren dat dit ontwerp kon volstaan. Dit format IHP HGW is toegepast tijdens de leerling-bespreking.

4.3 Onderzoek naar het gebruik van het IHP tijdens de leerling-bespreking Onderbouw, IVKO

Eerst wordt toegelicht wie de deelnemers zijn aan het onderzoek, en welke onderzoeksmiddelen zijn gebruikt; de enquêtes en de afsluitende rondvraag. Daarna wordt ingegaan op het verloop van het onderzoek. Hierbij komt het tijdspad aan de orde, de respons en de omstandigheden die van invloed waren op het onderzoek. Vervolgens worden de kwantitatieve uitkomsten van de enquêtes van de verschillende onderzoeksgroepen gepresenteerd en geanalyseerd. De kwalitatieve data worden aan de hand van het schoenendoosmodel gepresenteerd en geanalyseerd (Harinck, 2009).

Aan deze fase van het onderzoek hebben in totaal 15 respondenten meegewerkt en er is op vier verschillende momenten data verzameld.

4.3.1 Onderzoeksgroep

Het onderzoek heeft plaatsgevonden in het onderbouwteam. De totale onderzoekspopulatie bestaat uit 17 medewerkers waarvan 15 respondenten. De deelnemers van de respondentengroep zijn 12 docenten, 2 mentoren en een schoolleider. Er zijn twee docenten die zich hebben onthouden van deelname, zij zijn buiten de beschouwing van het onderzoek gehouden. Er is niet nader onderzocht wat de reden van onthouding is.

Bij de keuze van team is rekening gehouden met de verdeling van de taken in de schoolleiding; de leerling-zorg is de taak van de teamleider onderbouw.

4.3.2 Enquêtes

De enquête die is gebruikt bij dit onderzoek, maakt gebruik van stellingen waarvan de deelnemer op een 10-puntsschaal kan aangeven in welke mate de stelling voor hem geldt. Daar is voor gekozen omdat het een duidelijke opzet is en daarmee gebruiksvriendelijk. Helemaal voor een groep docenten die bij het geven van cijfers zelf gebruik maken van de 10-puntsschaal. De kwantitatieve gegevens die hiermee verzameld worden, lenen zich voor kwantitatieve analyse.

De antwoorden die gegeven zijn na elke stelling, waarbij de deelnemer zijn antwoord kan toelichten, worden verwerkt in het geordende schoenendoosmodel (Harinck, 2009).

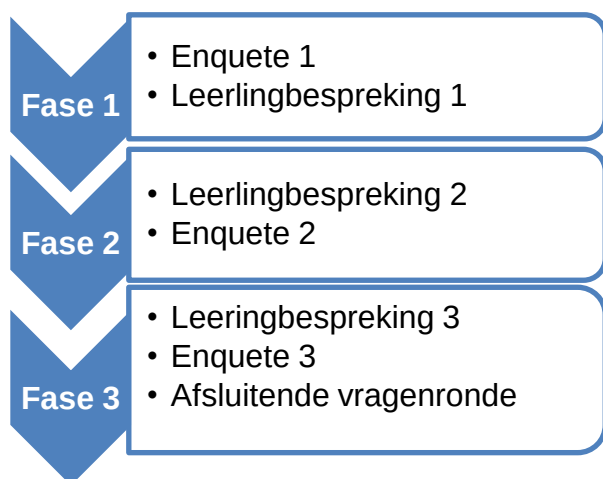
4.3.3 Afsluitende Rondevraag

De antwoorden op de afsluitende rondenvraag, worden weergegeven in het ongestructureerde schoenendoosmodel. Het doel van deze ronde is bepalen of de uitslag van het kwantitatieve deel van het onderzoek wordt bevestigd, dan wel tegengesproken door de antwoorden die hier gegeven worden. Dat verhoogt de validiteit maar Harinck (2009) spreekt in dit verband ook over het illustreren van kwantitatieve gegevens met kwalitatieve gegevens.

De mentoren werken tijdens de leerling-bespreking met het onderzoeksobject, in dit geval het Individueel Handelingsplan. De enquêtes die gebruikt zijn om hun bevindingen te meten, zijn daarom opgesteld in de ik-vorm. De enquête refereert aan hun ervaringen met het gebruik van het IHP. Voor de andere deelnemers is gekozen voor een meer algemene aanduiding, refererend aan het proces dat doorlopen wordt tijdens de leerling-bespreking.

4.3.4 Verloop van het onderzoek

Tijdspad

Het afnemen van de enquêtes, gebeurt voor of na de leerling-besprekingen van het onderbouwteam. Het afnemen van de eerste enquête, gebeurt nadat het onderzoek nogmaals is toegelicht, maar voor het gebruik van het Individueel Handelingsplan. De tweede enquête is afgenomen na de tweede leerling-bespreking, de derde enquête is afgenomen na de derde leerling-bespreking.

Na afloop van de derde leerling-bespreking heeft de afsluitende vragenronde plaatsgenomen.

Er is gekozen voor dit model, omdat het onderzoeksobject, het IHP, cyclisch van aard is. Om te kijken naar de ervaringen met het werken met het IHP, moet er dan ook op verschillende momenten worden gemeten. Theoretisch zou kunnen worden volstaan met twee leerling-besprekingen, omdat dan de cyclus eenmaal is doorlopen. Maar om de validiteit van het onderzoek te verhogen, is gekozen voor een derde meetmoment, waardoor de cyclus twee maal is doorlopen.

4.3.5 Respons

Responsgroep= 15 totaal	Enquête 1	Enquête 2	Enquête 3

Docenten	8	9	3
Mentoren	2	2	1
Teamleider	1	0	1

Tabel 1 Respons op enquêtes, per onderzoekspopulatie, per enquête

Een docent heeft een mentorenquête ingevuld, bij de eerste ronde. Maar deze is niet gebruikt. Door tijdgebrek tijdens de leerling-bespreking is er voor gekozen om dat verder te beperken tot twee mentoren. Deze enquête is niet meegenomen in de data-analyse.

Van de docenten die hebben meegedaan, hebben er 8 de eerste enquête ingevuld, 9 docenten hebben de tweede ingevuld en 3 docenten hebben de derde enquête ingevuld.

De teamleidster heeft de eerste en de derde enquête ingevuld. De tweede enquête is niet door haar ingevuld.

Het aantal respondenten dat mee deed aan de afsluitende vragenronde is niet geteld. De uitkomsten hiervan dienen slechts ter illustratie van de kwantitatieve gegevens (Harinck, 2009).

4.3.6 Continuïteit

Door de opzet van dit deel van het onderzoek, op drie verschillende momenten in tijd, is er een groot verloop in deelname aan de leerling-bespreking. Dat heeft te maken met ziekte of andere verplichtingen van het personeel op de momenten van bespreking. Er zijn vijf docenten die de eerste twee enquêtes hebben ingevuld. Er zijn slechts twee docenten die alle drie de besprekingen hebben meegemaakt en de enquêtes hebben ingevuld. Van de mentoren is dat er een.

4.3.7 Consequenties voor de verwerking van de onderzoeksgegevens

Dit verloop heeft consequenties voor de verwerking van de gegevens. Dit wordt weergegeven in Tabel 2. In de tekst worden de verschillen tussen Tabel 1 en Tabel 2 verder toegelicht.

responsgroep	E1	E2	E3
docenten	N=7	N=5	x
mentoren	N=2	N=2	x
schoolleider	N=1	x	x

Tabel 2 Enquêtes die gebruikt worden voor analyse

Bij de groep Docenten is er een probleem als ik wil meten wat het verschil is tussen hun bevindingen gemeten met E2 en E3 ten opzichte van E1. Er zijn immers docenten die of E1, of E2 of E3, of een combinatie hebben ingevuld.

Voor de gemiddelde score van E1, $n=7$, maakt dat niet uit. Het gaat immers om een nulmeting. Maar omdat het in dit onderzoek gaat over de bevindingen van respondenten ten aanzien van het gebruik van een cyclisch handelingsplan, waarbij met E2 de situatie wordt gemeten met gebruikmaking van dit IHP ten opzichte van een situatie gemeten met E1 zonder IHP, wordt voor het gemiddelde van de tweede enquête uitgegaan van het gemiddelde dat gescoord wordt door docenten die zowel E1 als E2 hebben gescoord. Zij zijn namelijk de enige groep waarbij de eventuele meerwaarde van het IHP tijdens de leerling-bespreking echt gemeten wordt. Voor E1 geldt dan $n=8$, voor E2 geldt $n=5$. De overige E2 die gescoord zijn, $n=4$, komen daarmee te vervallen.

Mijns inziens wordt de gemiddelde score van E2 ten opzichte van het doel van het onderzoek hiermee zuiverder. Bovendien is het gemiddelde dat gescoord wordt tussen E1 en E2 door deze responsgroep beter te vergelijken met de andere; ook de mentoren hebben deelgenomen aan meting E1 en E2.

De score van E1 blijft gemeten bij de totale responsgroep, omdat mijns inziens de nulmeting bij een grotere responsgroep, ten opzichte van een kleinere responsgroep, betrouwbaarder wordt.

De verwerking van de gegevens van enquête 3, E3, blijkt problematisch. De functie van E3 is een extra mogelijkheid voor de responsgroep om aan te geven hoe de situatie is ten opzichte van E1. Daarmee heeft E3 dezelfde functie in het geheel als E2 en heb ik volstaan met het nogmaals uitdelen van dezelfde enquête zoals gebruikt bij E2. Bij nader inzien, omdat het gaat om een cyclisch geheel waarbij ook

opvolging van doelen wordt verondersteld, hadden de respondenten in deze enquête een 'Niet van Toepassing'- keuze moeten krijgen. De scores die door respondenten worden gegeven zijn niet betrouwbaar beantwoord op de vraag. Zo scoort de schoolleider in E3 vraag 8 met een vijf, om er vervolgens aan toe te voegen dat dit onderdeel *"niet aan de orde is gekomen tijdens deze leerling-bespreking"*. Daarmee voegt ze aan dit onderdeel de waardering van vijf punten, terwijl het niet behandeld is. De mogelijkheid tot het aangegeven van 'Niet van toepassing', was dan op zijn plaats geweest. Daarmee komt de gehele meting met E3 te vervallen.

Als er een vraag niet is beantwoord door een respondent dan is dat in de statistiek gescoord als 0 en in de gemiddelden opgenomen door het aantal deelnemers te verlagen met het zelfde aantal 0 scores.

Samenvattend geldt dat voor de resultaten over het gebruik van het IHP, alleen de gegevens van E2 worden gebruikt van de respondentengroep die zowel E1 als E2 heeft ingevuld. De metingen van E3 zijn komen te vervallen. Bij de gemiddelden is het aantal vragen dat niet gescoord is, gecompenseerd. Voor de analyse van gegevens wordt uitgegaan van twee meetmomenten, E1 en E2 bij drie verschillende groepen respondenten; Docenten Mentoren en Schoolleider.

4.4 Data-analyse Enquêtes

Bij de enquêtes is gebruik gemaakt van antwoorden die op een schaal zijn gescoord. Dat zijn de gesloten vragen. Deze leveren kwantitatieve data. Deze data worden het eerst gepresenteerd. Daarna worden de data gepresenteerd die zijn verkregen door de toelichtingen op de antwoorden en de gehele leerling-bespreking. De antwoorden op deze open vragen worden gepresenteerd en geanalyseerd volgens het schoenendoosmodel.

4.4.1 Kwantitatieve gegevens

Om het verschil aan te kunnen geven tussen een leerling-bespreking zonder gebruik van het IHP en met het gebruik, wordt het gemiddelde cijfer van de gehele enquête

per onderzoeksgroep met elkaar vergeleken, Tabel 3. De uitslagen per enquête zijn te vinden in Bijlage 5 t/m 8.

	E1	E2	verschilE1- E2
docenten	6,36	7,96	1,60
mentoren	6,95	7,33	0,38

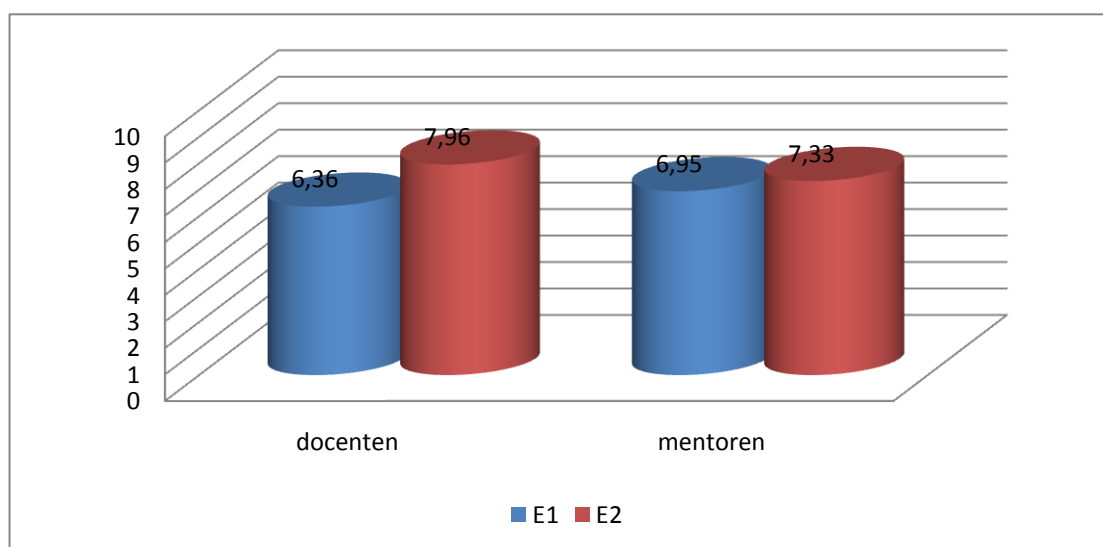
Tabel 3 Gemiddelde score per enquête per onderzoeksgroep.

Het gemiddelde cijfer dat wordt gegeven aan de leerling-bespreking door de docenten ten tijde van de afname van E1 is 6,36 en bij E2 7,96.

Mentoren geven E1 een gemiddelde van 6,95 ten opzichte van E2 met 7,33.

Voor de schoolleider is alleen de E1 gemeten (Bijlage 9). Daar kan dus geen verschil met een E2 van worden aangegeven.

Voor het verschil in waardering van E1 en E2 per onderzoeksgroep, ziet het er als volgt uit:

Tabel 4 Verschil E1-E2 per onderzoekspopulatie

Om het verschil in werken met een IHP tijdens de leerling bespreking te meten, ten opzichte van een bespreking zonder IHP, zijn de scores van de docenten van E1 opgeteld, n=7 en vergeleken met de scores van de docenten van E2, n=5 (zie Tabel

5). Datzelfde is gedaan voor de mentoren, E1, n=2 ten opzichte van E2, n=2 (zie Tabel 6).

doc	E1	E2		percentag
1	6,7	8,4	1,7	25%
2	6,4	7,6	1,2	18%
3	7,1	8,8	1,7	23%
4	6,6	7,6	1,0	16%
5	7,0	8,2	1,2	17%
6	5,7	7,4	1,7	30%
7	6,4	8,2	1,8	28%
8	5,3	7,8	2,5	48%
9	5,9	8	2,1	37%
10	6,5	7,6	1,1	17%
totaal	63,6	79,6	16,0	25%

Tabel 5 Docenten E1-E2 percentage

ment	E1	E2		percentag
1	5,5	8,5	3	55%
2	8	7,5	-0,5	-6%
3	8	7,5	-0,5	-6%
4	6	6	0	0%
5	8	7	-1	-13%
6	7,5	6,5	-1	-13%
7	5,5	7,5	2	36%
8	8	8	0	0%
9	6,5	8	1,5	23%
10	6,5	7	0,5	8%
totaal	69,5	73,5	4	6%

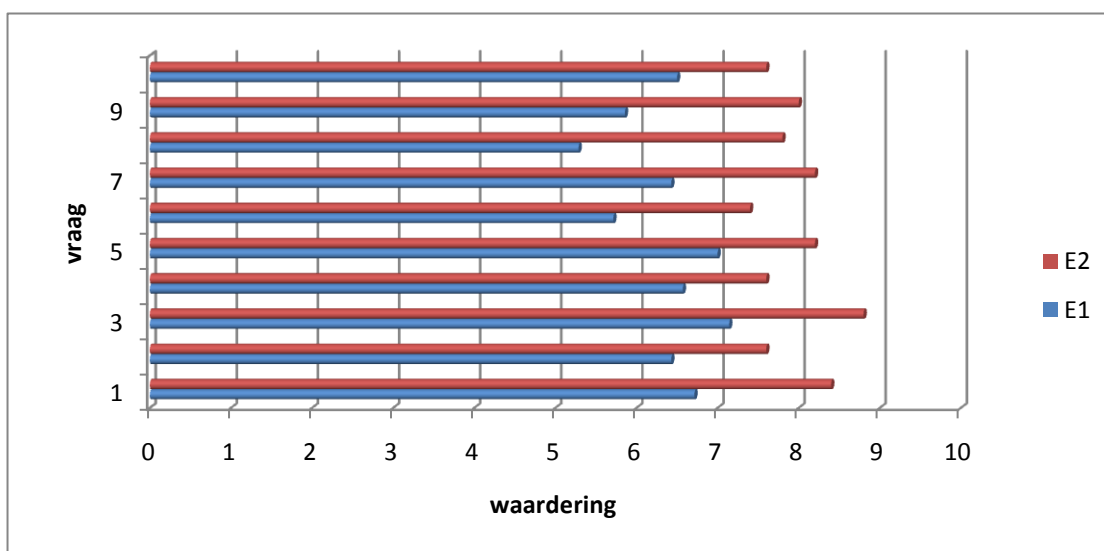
Tabel 6 Mentoren E1-E2 percentage

Beide respondentengroepen per enquête, E1 n= 9 en E2 n=7, worden samengevoegd, om te meten welke verschillen er zijn per vraag, per enquête (zie Tabel 7).

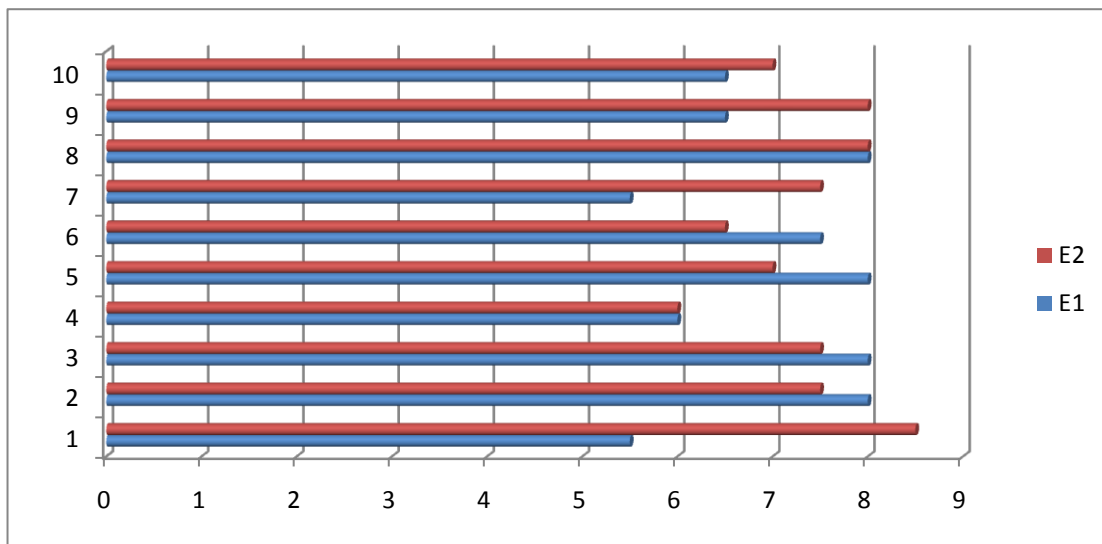
verschil per vraag voor de docenten en mentoren				
	E1	E2	verschil	percentage
1	6,44	8,43	1,98	31%
2	6,78	7,57	0,79	12%
3	7,33	8,43	1,10	15%
4	6,44	7,14	0,70	11%
5	7,22	7,86	0,63	9%
6	6,11	7,14	1,03	17%
7	6,22	8,00	1,78	29%
8	5,89	7,86	1,97	33%
9	6,00	8,00	2,00	33%
10	6,50	7,43	0,93	14%
Totaal	64,94	77,86	12,91	20%

Tabel 7 totaal E1-E2 1

Om te meten op welk onderdeel het effect van het gebruik van het IHP het hoogst is, wordt verschil tussen E1 en E2 bekeken op vraagniveau. Daartoe worden de enquêtes gebruikt van de docenten die E1 en E2 hebben ingevuld en de enquêtes van de mentoren (zie Bijlage 10 en 11). De uitkomsten zijn weergegeven in tabel 8 en 9.

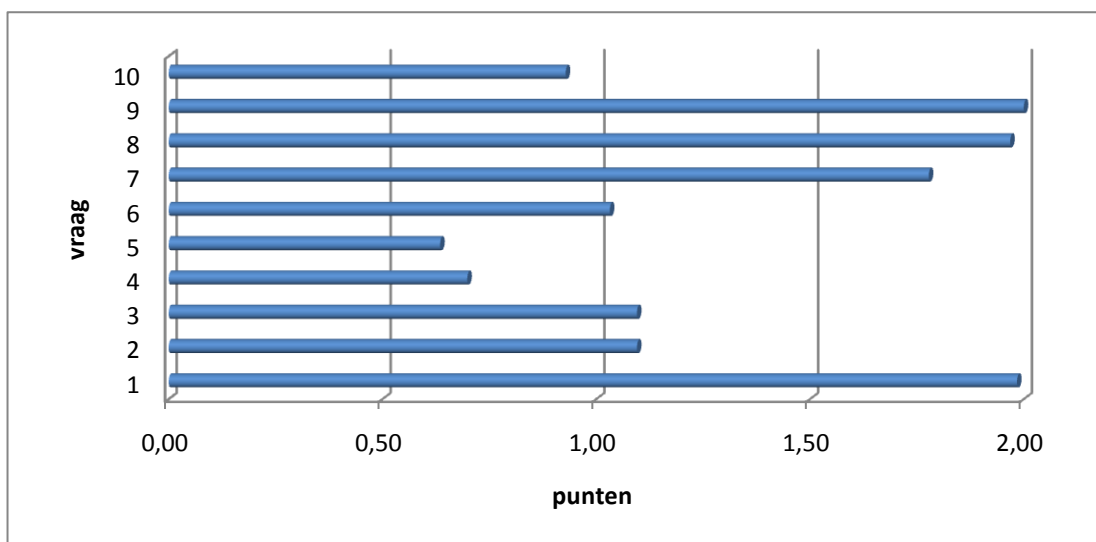

Tabel 8 Verschil in waardering per vraag, per enquête door Docenten

Tabel 9 Verschil in waardering per vraag, per enquête door Mentoren

Het verschil per vraag tussen E1 en E2 gemeten bij de Docenten en de Mentoren staat vermeld in Bijlage 12 en 13. In Bijlage 14 zijn de gegevens samengevoegd per vraag, per enquête voor docenten en mentoren samen. In de onderstaande tabel 10, wordt het resultaat zichtbaar.

Tabel 10 Opbrengst per vraag; verschil E1-E2 door docenten en mentoren samen.

4.4.2 Kwalitatieve gegevens

De enquêtes laten per vraag ruimte aan de respondent om zijn/ haar antwoord toe te lichten. En er is afsluitend ruimte gegeven om de bevindingen van de respondent toe

te lichten. Deze toelichtingen zijn verwerkt volgens het gestructureerde schoenendoosmodel (Harinck, 2006). De antwoorden zijn opgenomen in Bijlage 15.

De docenten lichten hun antwoorden bij E2 ten opzichte van E1 positief toe op de vragen 1, 3, 4, 5, 7, 8, en 9.

De mentoren lichten hun antwoorden bij E2 ten opzichte van E1 positief toe op de vragen 1, 2 en 3. Zij geven aan dat de manier van werken met IHP, gemeten met E2, tijdrovend is.

De schoolleider geeft aan dat zij de leerling-bespreking gemeten met E1 al redelijk tot goed vindt gaan. Er zijn geen gegevens van E2.

In tabel 11 en tabel 12 wordt aangegeven wat de docenten in het algemeen toelichten over de leerling-bespreking gemeten met respectievelijk E1 en E2 (zie Bijlage 15). Daarvoor is geturfd hoe vaak een antwoord is gegeven door de docenten, welke vervolgens zijn gestructureerd volgens het schoenendoos model.

verloopt rommelig	xx
gaat goed	xx
geen passende doelen	xxx
geen voortgang besproken	x
onduidelijk wie wat doet	xx
moet meer aandacht krijgen	x

Tabel 11 Toelichting E1 docenten

leerling-bespreking	
verloopt zeer naar mijn wens	xx
heeft veel aandacht voor de leerling	xx
is constructief en effectief	xx

waarborgt continuïteit	x
tijdrovend	x

Tabel 12 Toelichting E2 docenten

Door de mentoren worden beide enquêtes niet toegelicht.

4.5 Afsluitende vragenronde

Op de vraag wat de respondenten meenemen van het gebruik van een IHP, HGW, tijdens de leerling-bespreking op het IVKO, geef men aan dat men het integraal heel goed vindt. Dat het misschien een idee is om een deel van te voren uit te werken, met de mentor en een zorgfunctionaris. Het gaat dan met name om de probleem analyse en het formuleren van de juiste doelstellingen. Dat kan dan digitaal worden verzonden, waarna alleen het plan van aanpak deel in de leerling-bespreking kan worden door genomen.

Het effectief vergaderen is heel goed geworden; heel gericht op helpen zonder anekdotes.

Het zou mooi zijn als het een onderdeel kan worden van het leerlingvolgsysteem.

Hoofdstuk 5: Conclusie

5.1 Inleiding

In dit hoofdstuk zal antwoord worden gegeven op de deelvragen en daarmee zal de onderzoeksvraag worden beantwoord. Dat zal gedaan worden aan de hand van de bevindingen vanuit de theoretische onderbouwing, de praktijk en de data-analyse.

De aanleiding voor dit onderzoek, was de vraag van mentoren en docenten, om de afstemming van hun zorg aan leerlingen te verbeteren tijdens de leerling-bespreking. Dit leidde tot het stellen van de hoofdvraag in hoeverre het gebruik van het IHP HGW tijdens de leerling-bespreking op het IVKO kan leiden tot verbetering van de afstemming van de leerling-zorg door mentoren en docenten.

Om hier een antwoord op te krijgen, zijn de volgende deelvragen in het onderzoek beantwoord:

- Waar moet het format IHP HGW aan voldoen wat betreft de docenten en mentoren om bruikbaar te zijn voor de verbetering van de leerling-bespreking op het IVKO?
- Op welke onderdelen wordt er verbeterd in de afstemming?
- Leidt het gebruik van het IHP HGW tijdens de leerling-bespreking tot verbetering in de afstemming van de zorg door docenten en mentoren?

5.2 Antwoord op deelvraag 1: Waar moet het format IHP HGW aan voldoen wat betreft de docenten en mentoren om bruikbaar te zijn voor de leerling-bespreking op het IVKO?

Fasen	Cyclus in Deming cirkel	Cyclus in HGW	Cyclus in IHP HGW
1	Plan: Doelen formuleren	Plannen	Opstellen IHP • Beginsituatie: analyse

			en synthese. • Doelen • Termijn • Inhoud • Betrokkenen
2	Do: uitvoeren van doelen	Realiseren	<i>Uitvoeren van IHP</i>
3	Check: analyse van resultaat	Waarnemen	• Evaluatie resultaat
4	Act: borgen of bijstellen	Begrijpen	• Bijstelling; opstellen nieuw IHP

Schema 1 Relatie fase PDCA HGW IHP

Om een antwoord te kunnen geven op deze vragen heb ik eerst in de literatuur onderzoek gedaan naar de voorwaarden die nodig zijn om een product of dienst te verbeteren. Uit dat onderzoek blijkt dat de afstemming van de zorg kan verbeteren als de ontwikkelingsfase van Deming worden doorlopen; Plan, Do, Check, Act. De fasen volgen elkaar op waarbij de input van elke fase de basis vormt voor de volgende fase. Als de cyclus is doorlopen, vormt de laatste fase het startpunt voor de volgende cyclus.

Voor het verbeteren van de afstemming van de leerling-zorg met gebruikmaking van een IHP, moet ik dus bij de opzet rekening houden met deze fasen. Het IHP moet voldoende ruimte bieden aan verslaglegging van elke afzonderlijke fase en geschikt zijn voor cyclisch gebruik. In het IHP volgens de uitgangspunten van HGW, zie ik de parallel met de PDCA van Deming (zie Schema 1). Het IHP HGW bevat een beschrijving van de een Beginsituatie met een analyse en synthese. Er moeten doelen, termijn, inhoud en betrokkenen in opgenomen zijn. Er moet ruimte zijn voor de verslaglegging van de evaluatie en de nieuw op te stellen doelen voor de volgende cyclus. In potentie zal het gebruik van dit IHP leiden tot verbetering in de afstemming van de zorg.

Om te kunnen onderzoeken of dat op het IVKO ook zo is en in hoeverre, heb ik de mening gemeten van de mentoren, docenten en schoolleider over de effectiviteit van de leerling-bespreking met gebruikmaking van het IHP HGW.

Voor de meting is eerst onderzocht waar het IHP HGW aan moest voldoen om te kunnen voorzien in de behoeften van de mentoren, docenten en schoolleider.

Uit dit vooronderzoek is gebleken dat een plan van aanpak voor de docenten en mentoren op het IVKO niet voldeed aan de eis om hun zorg te kunnen verbeteren (zie Bijlage 1). Betrokkenen gaven aan dat er te weinig aandacht besteed werd aan de analyse om tot goede doelformulering te kunnen komen. Er werd onvoldoende duidelijk wat men in de praktijk zou moeten doen om de situatie van een leerling te verbeteren.

In dit IHP HGW ontbrak het onderdeel analyse van de Beginsituatie, waardoor de problemen ontstonden. De docenten wilden een IHP HGW waarin dat wel zou worden opgenomen. De praktijkbevindingen sluiten aan mijn bevindingen uit de literatuur. Een IHP is pas HGW als ook dit onderdeel wordt opgenomen. Dit onderdeel vormt een vast gegeven in het Opstellen van het plan, dat een parallel heeft met de Plan-fase van Deming. Deze fase vormt de basis voor de Do-fase en het 'klopt' dus dat de docenten problemen ondervonden om te formuleren wat zij dan aan zorg in de praktijk, de Do-fase, zouden moeten aanbieden aan een leerling. Ook het invullen en doorlopen van deze fase is van belang bij kwaliteitsverbetering. Ik heb daarom het format IHP HGW aangepast en uitgebreid met het onderdeel voor analyse van de beginsituatie en doelformulering (zie Bijlage 2).

Dat deze aanpassing terecht is geweest wordt bevestigd door de kwantitatieve en kwalitatieve data die verzameld zijn in de tweede fase van dit onderzoek. Dat is het onderzoeksdeel naar aanleiding van het gebruik van het IHP HGW tijdens de leerling-bespreking.

Vraag 1 is de vraag die refereert aan de analyse van de Beginsituatie; *'Er wordt een analyse gemaakt van de situatie van de zorgleerling'* (zie Tabel 13). Door de respondenten wordt op deze vraag een verbetering van 31% aangegeven als het format tijdens de leerling-bespreking wordt gebruikt (zie Tabel 14). Bij de

beantwoording van vraag twee in dit hoofdstuk, ga ik nader in op de gegevens die verzameld zijn op dit onderdeel en de conclusies die daaraan verbonden kunnen worden.

Overigens levert de verbetering van dit onderdeel in de Planfase, geen verbetering op voor de Do- fase volgens de metingen op het IVKO. Op basis van de literatuur was dat wel te verwachten, omdat een verbetering van een Plan-fase voorafgaand aan de Do-fase een meer helder uitgangspunt is voor wat er in de praktijk moet worden gedaan om doelstellingen te behalen. Maar op het IVKO wijzen de kwalitatieve en kwantitatieve data uit dat deze fase niet heel veel hoger is gescoord bij een leerling-bespreking met en zonder gebruik van het IHP HGW. Vraag 4: *'De geplande afspraken ter verbetering worden uitgevoerd'*, refereert aan deze fase (zie Tabel 13). Een verklaring waarom die fase niet 'mee' verbeterd, kan ik niet geven.

Uit het vooronderzoek kwam tevens dat de overige onderdelen wel voldeden aan de wensen van de respondenten.

Samenvattend kan dus worden gesteld dat het IHP HGW aan de voorwaarden voldoet om tot verbetering te leiden, omdat het de opbouw heet van een PDCA-cyclus. En dat het nieuw opgestelde plan (Bijlage 2) volgens de mentoren, docenten en schoolleider voldoet aan de eisen die zij stellen aan een format voor hun leerling-bespreking. Dat dit 'terecht' is wordt door de gegevens vanuit de literatuur ondersteund, evenals door de data die verkregen zijn naar het gebruik van het IHP HGW op dit onderdeel analyse Beginsituatie.

Omdat ik niet weet of het gebruik van het IHP HGW ook tot verbetering van de afstemming van de zorg op het IVKO in zijn totaliteit leidt, of slechts op onderdelen de afstemming verbetert, heb ik de volgende vraag gesteld en onderzocht.

5.3 Antwoord op deelvraag 2: Op welke onderdelen wordt er verbeterd in de afstemming?

Om een antwoord te krijgen op deze vraag, heb ik gekeken naar het verschil in bespreking met gebruik en zonder gebruik van het IHP op vraagniveau. Om aan te geven waar de verbetering geldt, zijn de vragen van de enquête gekoppeld aan de ontwikkelingsfasen van Deming en de fase HGW en IHP HGW van Pameijer (2008). Onderstaand schema geeft aan welke vragen horen bij welke fasen.

Cyclus in Deming cirkel	Cyclus in IHP HGW
Plan: Doelen formuleren	Opstellen IHP • Beginsituatie. • Doelen • Termijn • Inhoud • Betrokkenen
1. Er wordt een analyse gemaakt van de situatie van de zorgleerling. 2. Het is duidelijk wat er nodig is om de situatie te verbeteren. 3. Er worden doelstellingen geformuleerd en afspraken gemaakt. 5. Het is duidelijk wie daarbij helpen. 6. Het is duidelijk op welke termijn dat bereikt moet zijn.	
Do: uitvoeren van doelen	<i>Uitvoeren van IHP</i>
4. De geplande afspraken ter verbetering worden uitgevoerd.	
Check: analyse van resultaat	Evaluatie resultaat
7. Er is zicht op de verbetering van de situatie van de leerling. 8. Het is duidelijk aan welke doelen nog gewerkt moet worden.	
Act: borgen of bijstellen	Bijstelling; opstellen nieuw IHP

9. Er worden opnieuw doelen gesteld ter verbetering van de situatie
10. Er wordt overgegaan tot het uitvoeren van die nieuwe doelen.

Tabel 13 vragen gekoppeld aan fasen Deming en IHP HGW

De score per vraag wordt aangegeven in onderstaande tabel.

verschil per vraag voor de docenten en mentoren				
	E1	E2	verschil	percentage
1	6,44	8,43	1,98	31%
2	6,78	7,57	0,79	12%
3	7,33	8,43	1,10	15%
4	6,44	7,14	0,70	11%
5	7,22	7,86	0,63	9%
6	6,11	7,14	1,03	17%
7	6,22	8,00	1,78	29%
8	5,89	7,86	1,97	33%
9	6,00	8,00	2,00	33%
10	6,50	7,43	0,93	14%
Totaal	64,94	77,86	12,91	20%

Tabel 14 totaal E1-E2

Dat er verbetering is opgetreden op het onderdeel analyse als onderdeel van de Beginsituatie, heb ik al eerder benoemd bij de beantwoording van vraag 1. Op de vraag *'Er wordt een analyse gemaakt van de situatie van de zorgleerling'* wordt een verschil gemeten van 31% ten gunste van de leerling-bespreking (zie tabel 14) met gebruikmaking van het IHP HGW.

Dat wordt ondersteund door de kwalitatieve data. Voor de kwalitatieve data maak ik uitsluitend gebruik van de uitspraken van de docenten. De groep mentoren is te klein en zij lichten weinig toe. Vijf van de 7 docenten bij E1 geven op deze vraag aan dat er geen heldere analyse is of dat er te weinig tijd wordt genomen. Bij E2 wordt slechts door 1 docent aangegeven dat er wat hem betreft te weinig aandacht wordt besteed aan het opstellen van een analyse (zie Bijlage 15).

Uit deze gegevens kan ik concluderen dat het gebruik van het IHP HGW op het onderdeel analyse verbetering geeft. Dit onderdeel behoort tot de Beginsituatie die

op haar beurt onderdeel vormt van het Opstellen van het plan. Deze fase is vergelijkbaar met de Plan-fase van Deming.

Uit tabel 14 is op te maken dat er op vraagniveau ook een groot verschil wordt gemeten tussen E1 en E2 op de vragen 7, 29% en 8, 33%, ten gunste van E2. De vragen zijn respectievelijk: *'Er is zicht op de verbetering van de situatie van de leerling'* en *'Het is duidelijk aan welke doelen nog gewerkt moet worden'*. Deze vragen 7 en 8 die gesteld worden naar aanleiding van het resultaat vallen onder de Evaluatiefase (Pameijer, 2008). De evaluatiefase wordt in de ontwikkelingsfasen van Deming aangeduid met 'Check' (zie tabel 13).

De kwalitatieve data (zie Bijlage 15), gemeten bij de docenten, onderschrijven dat.

Op vraag 7 wordt door 4 docenten vooruitgang aangegeven:

'De extra aandacht die naar leerlingen gaat wordt besteed.'

'Er wordt geobserveerd, opgeschreven en besproken.'

'Er is vooruitgang geconstateerd, positief.'

'Er lijkt duidelijk zichtbare ontwikkeling (...).'

Op vraag 8 wordt door de docenten aangegeven bij E1 dat het hen niet duidelijk is aan welke doelen nog gewerkt moet gaan worden of niet helemaal duidelijk is (zie Bijlage 15) Bij E2 wordt aangegeven:

'Doordat de II weer besproken wordt, komt er zicht op waar verbetering is en waar nog aan gewerkt moet worden'.

'Formulier is helder en als alles goed wordt genoteerd en nageleefd en teruggekoppeld, hebben we een goed instrument in handen'.

Ik kan uit deze gegevens concluderen dat het gebruik van het IHP tot verbetering leidt van de evaluatie tijdens de leerling-bespreking. Dit onderdeel is vergelijkbaar met de 'Check'- fase van Deming.

Tenslotte wordt er ook een hoge score op vraagniveau gemeten op vraag 9 met 33% ten gunste van E2. De vraag: *' Er worden opnieuw doelen gesteld ter verbetering van de situatie'*, wordt gesteld naar aanleiding van de mate waarin er wordt Bijgesteld van

de doelen in de leerling-bespreking. Deze fase van het IHP HGW Bijstellen is vergelijkbaar met de 'Act'-fase van Deming.

De uitkomst van de kwantitatieve data wordt ondersteund door de kwalitatieve data. Op deze vraag wordt bij E2 als antwoord uitsluitend aangegeven dat het gebeurt, terwijl op E1 vier docenten aangeven dat het niet of te weinig gebeurt. Antwoorden op deze vraag bij E2 zijn: *'We wisselen onze ervaringen uit'* en *'Als de situatie nog moet verbeteren stellen we bij, '* en *'Doelen zijn bijgesteld'*.

Uit deze gegevens trek ik de conclusie dat het IHP HGW op het onderdeel Bijstellen tot een verbetering leidt. Dat is in de fase Act van Deming.

Op de andere vragen heb ik geen grote verschillen gemeten tussen E1 en E2. Daar uit kan ik opmaken dat deze onderdelen door het gebruik van een IHP HGW tijdens de leerling-bespreking niet tot een verbetering hebben geleid en dus geen meerwaarde oplevert op die gebieden voor het IVKO. Deze conclusie wordt onderbouwd door de kwalitatieve data (zie Bijlage 15). Op vraag 2, 3, 4, 5, 6 en 10 worden geen opmerkelijke verschillen benoemd door docenten, anders dan dat wordt opgemerkt dat dit beter gebeurt met het gebruik van IHP HGW (zie Bijlage 15).

Samenvattend kan ik concluderen dat het gebruik van het IHP HGW tijdens de leerling-bespreking op het IVKO de afstemming van de zorg heeft verbeterd op de onderdelen Analyse, Evaluatie en Bijstellen. Deze gegevens zijn onderdelen van of betreffen de gehele fase van het IHP HGW; 'Opstellen van plan', 'Evaluatie' en 'Bijstellen'. Deze fasen zijn vergelijkbaar met de fasen 'Plan', 'Check' en 'Act' van Deming.

Omdat ik niet weet of een mogelijke verbetering van de afstemming van de zorg door het gebruik van een IHP HGW voor iedereen geldt, heb ik in het onderzoek onderzocht in welke mate de verbetering geldt voor de docenten en in welke mate voor de mentoren. Het antwoord op de laatste deelvraag geeft daar duidelijkheid over.

5.4 Antwoord op deelvraag 3: Leidt het gebruik van het IHP HGW tijdens de leerling-bespreking tot verbetering in de afstemming van de zorg door docenten en mentoren?

Om een antwoord te kunnen geven op deze vraag heb ik afzonderlijk gekeken naar het verschil in uitslagen tussen E1 en E2, van de docenten en de mentoren.

Het verschil in werken met een IHP tijdens de leerling bespreking, ten opzichte van een bespreking zonder IHP, wordt het meest gewaardeerd door de docenten met een verschil van 25% (zie Tabel 15). Het verschil is het laagst bij de mentoren, waar de verbetering van de leerling-bespreking door het gebruik van het IHP 6% is (zie Tabel 16).

doc	E1	E2		percentag
1	6,7	8,4	1,7	25%
2	6,4	7,6	1,2	18%
3	7,1	8,8	1,7	23%
4	6,6	7,6	1,0	16%
5	7,0	8,2	1,2	17%
6	5,7	7,4	1,7	30%
7	6,4	8,2	1,8	28%
8	5,3	7,8	2,5	48%
9	5,9	8	2,1	37%
10	6,5	7,6	1,1	17%
totaal	63,6	79,6	16,0	25%

Tabel 15 Doc E1-E2 percentage

ment	E1	E2		percentag
1	5,5	8,5	3	55%
2	8	7,5	-0,5	-6%
3	8	7,5	-0,5	-6%
4	6	6	0	0%
5	8	7	-1	-13%
6	7,5	6,5	-1	-13%
7	5,5	7,5	2	36%
8	8	8	0	0%
9	6,5	8	1,5	23%
10	6,5	7	0,5	8%
totaal	69,5	73,5	4	6%

Tabel 16 Ment E1-E2 percentage

Deze uitkomsten zijn wel betrekkelijk, de groep mentoren, n=2, is erg klein. Bovendien kunnen de kwantitatieve data niet onderbouwd worden door de kwalitatieve data. De mentoren lichten te weinig hun antwoorden toe (zie Bijlage 15).

Als beide respondentengroepen per enquête worden samengevoegd, kan er een verschil gemeten worden van 20% ten gunste van E2, zie tabel 14. Dat wordt onderbouwd door de kwalitatieve data, verzameld bij de docenten (zie Bijlage 15). Zij geven aan als toelichting op E1 dat de leerling-bespreking: *"Rommelig verloopt, geen passende doelen benoemt, geen vooruitgang bespreekt, onduidelijk is wie wat doet, en meer aandacht moet krijgen."*

Als toelichting op E2 wordt opgemerkt dat de leerling-bespreking: *"Zeer naar wens verloopt, veel aandacht heeft voor de leerling, constructief en effectief is en continuïteit waarborgt."* (zie Bijlage 15).

Dit beeld over de twee leerling-besprekingen in het algemeen wordt onderbouwd door de kwalitatieve data verzameld bij de afsluitende rondenvraag (zie Bijlage 16). Die luidde: 'Wat neem je mee van deze manier van leerling-bespreking met gebruik van het IHP HGW?'

De respondenten gaven over het gebruik aan : *" Integraal heel goed (...)"*. *" Het effectief vergaderen is heel goed geworden; heel gericht op helpen zonder anekdotes"*.

"Het zou mooi zijn als het een onderdeel kan worden van het leerlingvolgsysteem".

Samenvattend kan ik concluderen dat het gebruik van het IHP HGW een verbetering van de kwaliteit van de afstemming van de zorg tijdens de leerling-bespreking oplevert van 20%, ten opzichte van een bespreking zonder gebruik van IHP HGW. De verbetering is groter bij de docenten, maar er moet een voorbehoud worden gemaakt op deze uitspraak, vanwege de geringe deelname van het aantal mentoren aan dit onderzoek.

5.5 Conclusie

In hoeverre kan het gebruik van het IHP HGW tijdens de leerling-bespreking op het IVKO leiden tot een verbetering van de afstemming van de zorg aan zorgleerlingen door mentoren en docenten?

Uit de literatuur wordt duidelijk dat de kwaliteit van een product of dienst verbetert als de ontwikkelingsfasen van Deming worden doorlopen. De fasen Plan, Do, Check, Act zijn terug te vinden in het IHP HGW wat daardoor geschikt is voor het verbeteren van afstemming van de zorg. Op de vraag of dat gebruik van dat IHP HGW ook daadwerkelijk voorzag in de behoefte van het IVKO, in welke mate en voor wie kan ik stellen dat uit dit onderzoek het volgende is gebleken;

Het IHP HGW levert verbetering op voor de afstemming van de zorg op de onderdelen Plan, Check en Act. Voor de docenten levert het gebruik van het IHP meer verbetering op dan voor de mentoren. De afstemming van de zorg met gebruikmaking van een IHP HGW leidt tot een hoger rendement van leerling-bespreking van 20% in totaal.

Dat het gemeten rendement van de leerling-bespreking in totaal hoger is door het verbeteren van afzonderlijke fasen, is logisch. Maar de uitslag komt ook overeen met de bevindingen uit de literatuur. Immers, het opvullen van hiaten in de fasen of het introduceren van een fase als die ontbreekt, leidt tot een beter uitgangspunt voor de opvolgende fase. Dus als de Check-fase verbetert, zal die meer bruikbare input leveren voor de Act-fase. Dus als er een verbetert, zullen de andere ook een grotere kans hebben een betere input te leveren voor een volgende fase. Het opvullen van de hiaten in de fasen door het gebruik van het IHP HGW, leidt dan automatisch tot een verbetering van de afstemming van de zorg.

Hoofdstuk 6 Evaluatie

Terugkijkend op het verloop van het onderzoeksproces, kan ik concluderen dat het een hele uitdaging is geweest om dit onderzoek naar behoren af te ronden.

In het tweede jaar van de studie zijn er, naast het onderzoek, door Fontys een aantal stevige modules aangeboden. Onmisbaar wat mij betreft, maar niet gemakkelijk te combineren met het doen van onderzoek.

Na het eerste jaar van de studie, wist ik dat het daarom van groot belang was voor mij om de onderdelen van de studie steeds op de afgesproken datum in te leveren, omdat er een groot beroep wordt gedaan op de focus bij dit 'nieuwe leren'.

Zo heb ik ook dit onderzoeksproces aangepakt. Ik heb steeds die zaken ontwikkeld in het proces zoals gevraagd door de studiebegeleider, op het moment van afspraak. Dat heeft er voor gezorgd dat ik het proces steeds kon blijven volgen. Het onderzoekend leren is daardoor procesmatig naar tevredenheid van mijzelf verlopen.

Maar om dat te kunnen doen, is een agenda beheren niet voldoende. Het reflecterend leren ligt aan de basis van succes, zoals beschreven door Deming. Dat heb ik gedaan. Ik ben mij er steeds van het begin af aan van bewust geweest dat ik dit onderzoek niet zou gaan redden als ik te veel zou gaan rusten op routinematig handelen, maar steeds reflecterend op het proces en eigen handelen zou moeten optreden. Ten aanzien van het onderzoek zelf, maar ook ten aanzien van de relaties en betrokkenen bij het onderzoek en de studie.

Dat is niet vanzelf gegaan. Ik heb mij, met name ten aanzien van het theoretische deel van het onderzoek, af en toe moeten loswaken van mijn routines. Soms bijna met geweld waarbij mijn acties als 'sprong in het diepe' hebben aangevoeld. Uit de leerstijltest volgens de theorie van Kolb, ben ik een denker. Die leerstijl is gevoed door jarenlange scholing 'oude stijl', waarbij kennisverwerving via theoretische modellen voorop stond. Dit nieuwe leren met 'reflection on action' (Fontys Hogescholen, 2009) was voor mij dus nieuw en wat onwennig.

De stof en intervisie uit het eerste leerjaar, waarbij het oefenen met reflectie uitdrukkelijk is aangeboden, heeft mij hierbij ondersteund. En dan bedoel ik met

name het oefenen met de modellen van Kolb en Bateson. Daardoor durfde ik in het diepe te springen en nog zonder theoretisch kader toch aan de slag te gaan in de praktijk, waarbij ik ook de Doener, door experimenteren, heb aangesproken.

Als ik er echt niet meer uitkwam, heb ik hulp ingeroepen van de studiebegeleider, mijn 'critical friend (s)', andere deskundigen maar ook de betrokkenen bij het onderzoek zelf. Hulptrouwen inzetten is geen sterke kant van mij, mijn 'critical friend' heeft mij hier terecht op gewezen. Het hangt samen met mijn identiteit, weet ik door Bateson (Nijs, W. de). Maar het heeft wel geholpen, de Beslissers is van pas gekomen!

Ik heb veel rendement gehaald uit het bewust bezig zijn met het onderdeel Bezinnen. Met een sterk ingeslepen patroon van assimilerend leren, herken ik de valkuil van het urenlang kunnen uitzoeken van informatie en het verkennen van het speelveld, omdat dit nu eenmaal zo 'vertrouwd' aanvoelt. Regelmatig heeft de tijd mij hierin teruggeroepen en heb ik mij bezonnen op wat de volgende stap in de onderzoeksfase moest gaan zijn en welke actie daartoe vereist was.

Steeds heb ik mij afgevraagd of het goed was wat ik aan het doen was en wat mijn volgende stap in het geheel zou moeten zijn. De theorie over het Dubbele Leren, van herbezinnen, nieuwe verbanden leggen, herformuleren en reflecteren van Senge (2003) hebben mij hierin zeer geïnspireerd.

Zingeving

Peter Senge is voor mij, tenslotte, de auteur geweest in het proces wat ik heb doorgemaakt die mij heeft geraakt. Ik ben lange tijd met het onderzoek bezig geweest, zonder het gevoel te hebben aan iets te werken dat voor mij een diepere betekenis had, anders dan het verwerven van vaardigheid in het doen van onderzoek, technisch en reflectief.

Dat veranderde toen ik kennismaakte met de theorie van Senge over Lerende Scholen (Senge, 2003). Aanvankelijk werd ik geïnspireerd door de inhoud van zijn betogen. Maar benoemen wat er dan precies raakte, lukte nog niet. Dat hiaat werd ingevuld toen ik kennis maakt met Ainscow omdat ik opzoek was naar de betekenis

van Inclusie (Ainscow, 2006). Ik heb vol ontroering zijn betoog gelezen, omdat het mij toen pas duidelijk werd waarom ik ooit begonnen was aan de studie en dit onderzoek. De Inclusiegedachte van Ainscow is het motto geworden van dit onderzoek en sluit aan op mijn opmerking waar ik dit onderzoek mee inleid: *"Volledige acceptatie van diegene"* die bij mij aan tafel aanschuift. Het is hierom dat ik vind dat onderzoek doen in scholen zinvol is. Ik hoop dat dit onderzoek bij kan dragen aan het verstevigen van de Inclusie.

De reden waarom Senge mij nu zo raakt is omdat hij mij een manier aanreikt om deze 'missie' in de praktijk van de scholen voort te kunnen zetten. Ik zal de komende jaren nog vaak teruggrijpen op zijn artikelen, als ik mij moet bezinnen op de volgende stap. Wat wellicht de aanleiding kon vormen tot een volgend onderzoek.

Literatuur

- Aincow, M. B. (2006). *Improving Schools, Developing Inclusion*. Retrieved mei 11, 2011, from www.gtcni.org.uk: <http://arrts.gtcni.org.uk/gtcni/bitstream/2428/49039/1/Ainscow.pdf>
- Dahlgard, K. K. (1994, januari 2). *Total Quality Management; The goal of a Journey*. Retrieved april 14, 2011, from web.ebscohost.com.
- Passioned Group. (n.d.). *pdca*. Retrieved juni 15, 2011, from <http://www.pdcacyclus.nl/plan-do-check-act/>: <http://www.pdcacyclus.nl/plan-do-check-act/>
- Eyk, v. W. (2008). *Zorgplan IVKO*. Amsterdam.
- Fontys Hogescholen. (2007, juni 4). *Constructivisme*. Retrieved mei 25, 2011, from www.innovatie-fontys.nl: <http://www.innovatie-fontys.nl/biloba-wiki/index.php?title=Constructivisme>
- Fontys Hogescholen. (2009). *Module Student, Leer- en Onderzoekslijn*. Tilburg: Fontys Opleidingscentrum Speciale Onderwijszorg.
- Harinck, F. (2009). *Basisprincipes praktijkonderzoek*. Antwerpen-Apeldoorn: Garant.
- MINOCW. (2010, januari 25). *Nieuwe koers Passend Onderwijs*. Retrieved maart 16, 2011, from www.rijksoverheid.nl: <http://www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/passend-onderwijs/documenten-en-publicaties/kamerstukken/2010/01/26/brief-met-bijlagen-aan-de-tweede-kamer-over-voortgang-nieuwe-koers-passend-onderwijs.html>
- Nijs, W. de. (n.d.). *Niveaus van Bateson*. Retrieved mei 28, 2011, from www.willemdenijs.nl: <http://www.willemdenijs.nl/materiaal.php?ID=8>
- Pameijer, N. B. (2008). *Handelingsgericht werken: een handreiking voor de interne begeleider. Samen met leraar, ouders en kind aan de slag*. Leuven: Acco.
- Pameijer, N. B. (2009). *Handelingsgericht werken: een handreiking voor het schoolteam, samen met collega's, leerlingen en ouders aan de slag*. Leuven/Den Haag: Acco.
- Pameijer, N. B. (2010). *Handelingsgericht werken in de klas*. Leuven: Acco.
- Pol, N. &. (2007, september). *Meerjarenbeleidsplan 2008-2012 Altra College*. Retrieved mei 20, 2011, from Altranet: <http://192.168.100.15:8080/dsc?c=getobject&s=obj&!sessionid=1hbdo!MdxXGAuCBTegM35UuYCW RV1DyOvsfxaqys3h54uVxzYXp1K38HdWziQW2w&objectid=6751&!dsname=altranet>
- Ruisendaal, S. r. (2010). *IVKO, Montessori Scholengemeenschap Amsterdam, Schoolgids 2010-2011*. Amsterdam.

Scheper, M. (2008, augustus). *Het gebruik van de Deming-cirkel door Nederlandse gemeenten*. Retrieved april 21, 2011, from www.essay.utwente.nl:
http://essay.utwente.nl/59250/1/scriptie_M_Scheper.pdf

Senge, P. C.-M. (2003). *II Introductie tot de vijf disciplines. Lerende Scholen. Het vijfde discipline-handboek voor onderwijzers, ouders en iderreen die betrokken is bij scholing*. Schoonhoven: Academic Service.

Bijlage 1

Plan van aanpak

Naam:

Klas:

Mentor:

Datum:

Wat is er nodig?	Wie? <i>Leerling</i> <i>Ouder</i> <i>Docent</i> <i>Zorg</i>	Wanneer? En voor hoe lang?	Wanneer is het afgerond? Datum evaluatie.	Afgerond? Nee? eva 1 invullen
1				
2				
3				
4				

Evaluatie 1

Datum:

Bijgestelde doelen (zie pl.v.a)	Wie? <i>Leerling</i> <i>Ouder</i>	Wanneer ? En voor hoe lang?	Wanneer is het afgerond? Datum evaluatie	Afgerond? Nee? eva 2 invullen
------------------------------------	---	-----------------------------------	--	-------------------------------------

	<i>Docent Zorg</i>			
1				
2				
3				
4				

Evaluatie 2

Datum:

Bijgestelde doelen (zie eva 1)	Wie? <i>Leerling Ouder Docent Zorg</i>	Wanneer ? En voor hoe lang?	Wanneer is het afgerond? Datum evaluatie	Afgerond? Nee? eva 3 invullen
1				
2				
3				
4				

Evaluatie 3

Datum:

Bijgestelde doelen (zie eva 2)	Wie? <i>Leerling</i> <i>Ouder</i> <i>Docent</i> <i>Zorg</i>	Wanneer ? En voor hoe lang?	Wanneer is het afgerond? Datum evaluatie	Afgerond? Nee? eva 4 invullen
1				
2				
3				
4				

Bijlage 2

Handelingsplan

Naam leerling:

Datum:

Ingevuld door:

Positieve en stimulerende aspecten leerling:	Moeilijkheden en belemmerende aspecten:
Leervorderingen:	Leervorderingen:
Werkhouding:	Werkhouding:
Cognitief:	Cognitief:
Sociaal-emotioneel:	Sociaal-emotioneel:
Lichamelijk:	Lichamelijk:
Creatief:	Creatief:

Deze leerling heeft problemen op het gebied van

welke vermoedelijk worden veroorzaakt door

en omdat de leerkracht/de school

omdat in het gezin

Het gaat wel/ goed als de leerling aangeboden krijgt;

Instructie die
Opdrachten, materialen die
Een leeromgeving die
Feedback die
Groepsgenoten die
Een leerkracht die
Ouders die
Overige:

Wat heb ik als mentor nog nodig om dit plan te kunnen realiseren?(invullen in plan van aanpak)

Zijn er ondersteuningsbehoeften van de ouders bekend om bij te kunnen dragen aan dit plan?(invullen in plan van aanpak)

Plan van aanpak

Wat is er nodig?	Hoe?	Wie ondersteunt? <i>Leerling</i> <i>Ouder</i> <i>Docent</i> <i>Zorg</i>	Wanneer afgerond?	Datum evaluatie.
1 Bij de leerling - -				

-				
-				
2 Bij de mentor				
3 Bij de ouders				

Evaluatie 1

Datum:

Bijgestelde doelen (zie pl.v.a) Wat is er nodig?	Hoe?	Wie onderste unt? <i>Leerling</i> <i>Ouder</i> <i>Docent</i> <i>Zorg</i>	Wanneer afgerond?	Datum evaluatie.
1 Bij de leerling				
-				
-				
-				

-				
2 Bij de mentor				
3 Bij de ouders				

Evaluatie 2

Datum:

Bijgestelde doelen (eva 1) Wat is er nodig?	Hoe?	Wie onderste unt? <i>Leerling</i> <i>Ouder</i> <i>Docent</i> <i>Zorg</i>	Wanneer afgerond?	Datum evaluatie.
1 Bij de leerling - - - -				

2 Bij de mentor				
3 Bij de ouders				

Bijlage 3

Vragenlijst Docenten Onderbouw 1

Moment van invullen: voorafgaand aan de eerste leerling-bespreking, voor 10 maart. Digitaal.

Tijdsinvestering: 10 minuten

Deze lijst wordt ingevuld door de docent.

Naam docent:

Datum:

Reflecteer zo veel mogelijk op een leerling-bespreking zoals die tot nu toe is geweest.

(Omcirkel wat het meest voor jou van toepassing is: 0= helemaal niet mee eens, 10= helemaal mee eens.)

1. Er wordt een analyse gemaakt van de situatie van de zorgleerling.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
---	---	---	---	---	---	---	---	---	----

Licht je antwoord toe:

2. Het is duidelijk wat er nodig is om de situatie te verbeteren.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
---	---	---	---	---	---	---	---	---	----

Licht je antwoord toe:

3. Er worden doelstellingen geformuleerd en afspraken gemaakt.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
---	---	---	---	---	---	---	---	---	----

Licht je antwoord toe:

Reflecteer zoveel mogelijk op de fase na de bespreking; op de manier waarop er aan de slag is gegaan met de afspraken die zijn gemaakt tijdens een leerling-bespreking.

4. De geplande afspraken ter verbetering worden uitgevoerd.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
---	---	---	---	---	---	---	---	---	----

Licht je antwoord toe:

5. Het is duidelijk wie daarbij helpen.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
---	---	---	---	---	---	---	---	---	----

Licht je antwoord toe:

6. Het is duidelijk op welke termijn dat bereikt moet zijn.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
---	---	---	---	---	---	---	---	---	----

Licht je antwoord toe:

7. Er is zicht op de verbetering van de situatie van de leerling.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
---	---	---	---	---	---	---	---	---	----

Licht je antwoord toe:

8. Het is duidelijk aan welke doelen nog gewerkt moet worden.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
---	---	---	---	---	---	---	---	---	----

Licht je antwoord toe:

9. Er worden opnieuw doelen gesteld ter verbetering van de situatie.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
---	---	---	---	---	---	---	---	---	----

Licht je antwoord toe:

10. Er wordt overgegaan tot het uitvoeren van die nieuwe doelen.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
---	---	---	---	---	---	---	---	---	----

Licht je antwoord toe:

11. Verder wil ik graag opmerken:

Hartelijk dank voor je medewerking,

Wendy Krol

Bijlage 4

Onderzoek Handelingsplangebruik tijdens de leerling-bespreking door Wendy Krol

Inleiding:

Per 2012 wordt de zorgplicht voor reguliere scholen ingevoerd. Het doel van die maatregel is dat er meer leerlingen in het reguliere onderwijs kunnen worden gehouden, ook als zij zorgbehoeften hebben. Tegelijkertijd wordt de extra ondersteuning zoals die nu aanwezig is in de hoedanigheid van een Ambulant Begeleider, onttrokken. Docenten en mentoren moeten dus zelfstandig in staat zijn om tegemoet te komen aan de zorgbehoeften van alle leerlingen.

Mijn onderzoek is er op gericht om te weten hoe je rol is, tijdens de leerling-bespreking, als begeleider van leerlingen met zorgbehoefte. En in welke mate het gebruik van het Handelingsplan jou als mentor handvatten biedt bij het verstevigen en verduidelijken van het jouw rol en taak in het proces van de begeleiding van leerlingen met zorgbehoeften.

Het Handelingsplan is een middel om vast te leggen welke afspraken er worden gemaakt over de manier waarop de leerling moet worden ondersteund, hoe dat het best kan gebeuren, wat daarvan terecht is gekomen en wat daarvan nog moet worden bijgestuurd. Het is daarmee cyclisch van aard, gericht op het oplossen van het probleem. De vier fasen die tot verbetering van de situatie leiden, zijn gebaseerd op de leercirkel. Er zijn verschillende varianten van die cirkel, maar Deming heeft deze fasen beschreven aan het begin van de jaren vijftig en heeft het dan over Plan, Do, Check (Study) en Act.

Meting:

Er wordt een meting gemaakt van de mate waarin je in staat bent die fasen nu te doorlopen in het proces van de leerlingbegeleiding en er wordt een meting gehouden na afloop van het gebruik van het Handelingsplan. Door de twee uitkomsten met elkaar te vergelijken, kunnen we vaststellen in hoeverre het Handelingsplan je als mentor ondersteund bij het doorlopen van het proces en in welke mate het leidt tot verbetering van het proces.

Om nog meer te kunnen zeggen over de bruikbaarheid van het handelingsplan voor jullie, wordt er ook gemeten of de andere Onderbouwcollega's een verschil merken. Zij gaan niet met het Handelingsplan werken, maar er wordt wel gemeten welk effect zij eventueel zien door het gebruik van het Handelingsplan.

Materiaal en Tijdsinvestering:

Alle materiaal krijgen jullie van mij toegestuurd of uitgereikt.

Voor de Onderbouwdocenten zal het gaan om twee keer een vragenlijst in te vullen, elk 10 minuten in beslagnemend.

Mentoren: twee keer een vragenlijst invullen van elk 10 minuten tijd. Een gesprek van ongeveer 30 minuten, na afloop van het hele onderzoek. Tussentijds werken met het Handelingsplan volgens eigen behoeften.

Bijlage 5

doc. alg	Enquete 1							
vraag 1	6	7	7	6	8	6	7	6,71
vraag 2	4	9	6	8	6	6	6	6,43
vraag 3	6	8	6	6	8	8	8	7,14
vraag 4	7	7	6	6	7	7	6	6,57
vraag 5	8	7	6	6	8	6	8	7,00
vraag 6	3	5	5	7	8	7	5	5,71
vraag 7	6	5	6	6	8	7	7	6,43
vraag 8	3	3	5	6	8	5	7	5,29
vraag 9	5	6	6	6	6	5	7	5,86
vraag 10		8	5	6	7	6	7	6,50
totaal								63,64
					gem waardering E1=			6,36

Uitkomst Docenten E1 per vraag

Bijlage 6

doc E12			Enquete 2			gem
1	8	10	8	9	7	8,4
2	8	8	6	9	7	7,6
3	8	10	8	9	9	8,8
4	7	8	9	8	6	7,6
5	8	8	8	9	8	8,2
6	8	9	8	7	5	7,4
7	7	9	9	9	7	8,2
8	8	9	7	7	8	7,8
9	8	9	8	8	7	8
10	8	9	8	8	5	7,6
totaal						79,6
gemiddeld						7,96

Uitkomst Docenten E2 per vraag 1

Bijlage 7

men	enquete 1		gem
1	5	6	5,5
2	6	10	8
3	6	10	8
4	6	6	6
5	6	10	8
6	7	8	7,5
7	7	4	5,5
8	7	9	8
9	7	6	6,5
10	7	6	6,5
totaal			69,5
gemiddeld			6,95

Uitkomst Mentoren E1 per vraag

Bijlage 8

men	enquete 2		gem
1	7	10	8,5
2	8	7	7,5
3	8	7	7,5
4	7	5	6
5	6	8	7
6	7	6	6,5
7	8	7	7,5
8	8	8	8
9	8	0	8
10	7	0	7
totaal			73,5
gemiddeld			7,35

Uitkomst Mentoren E2 per vraag

Bijlage 9

schoolleid	E1
1	8
2	3
3	8
4	7
5	9
6	7
7	9
8	9
9	7
10	7
totaal	74
gemiddeld	7,4

Uitkomst Schoolleider E1 per vraag 1

Bijlage 10

doc	E1	E2	
1	6,7	8,4	1,7
2	6,4	7,6	1,2
3	7,1	8,8	1,7
4	6,6	7,6	1,0
5	7,0	8,2	1,2
6	5,7	7,4	1,7
7	6,4	8,2	1,8
8	5,3	7,8	2,5
9	5,9	8	2,1
10	6,5	7,6	1,1
	63,6	79,6	16,0
Totaal			1,6

Uitkomst Docenten verschil E1-E2

Bijlage 11

ment	E1	E2	
1	5,5	8,5	3
2	8	7,5	-0,5
3	8	7,5	-0,5
4	6	6	0
5	8	7	-1
6	7,5	6,5	-1
7	5,5	7,5	2
8	8	8	0
9	6,5	8	1,5
10	6,5	7	0,5
	69,5	73,5	4
Totaal			0,4

Uitkomst Mentoren verschil E1-E2

Bijlage 12

	E1 docenter	E1 n=7	E1 mentore	E1 n=2	Totaal	Totaal:n=9
1	6,71	47	5,5	11	58	6,44
2	6,43	45	8	16	61	6,78
3	7,14	50	8	16	66	7,33
4	6,57	46	6	12	58	6,44
5	7,00	49	8	16	65	7,22
6	5,71	40	7,5	15	55	6,11
7	6,43	45	5,5	11	56	6,22
8	5,29	37	8	16	53	5,89
9	5,86	41	6,5	13	54	6,00
10	6,50	45,5	26	13	58,5	6,50
totaal						64,94

Waardering per vraag E1 Doc-Ment

Bijlage 13

	E2 docenten	E2 n=5	E2 mentoren	E2 n=2	Totaal	Totaal:n=7
1	8,40	42,00	8,50	17,00	59,00	8,43
2	7,60	38,00	7,50	15,00	53,00	7,57
3	8,80	44,00	7,50	15,00	59,00	8,43
4	7,60	38,00	6,00	12,00	50,00	7,14
5	8,20	41,00	7,00	14,00	55,00	7,86
6	7,40	37,00	6,50	13,00	50,00	7,14
7	8,20	41,00	7,50	15,00	56,00	8,00
8	7,80	39,00	8,00	16,00	55,00	7,86
9	8,00	40,00	8,00	16,00	56,00	8,00
10	7,60	38,00	7,00	14,00	52,00	7,43
						77,86

Waardering per vraag E2 Doc-Ment

Bijlage 14

verschil per vraag voor de docenten en mentoren				
	E1	E2	verschil	percentag
1	6,44	8,06	1,62	25%
2	6,78	7,57	0,79	12%
3	7,33	8,43	1,10	15%
4	6,44	7,14	0,70	11%
5	7,22	7,86	0,63	9%
6	6,11	7,14	1,03	17%
7	6,22	8,00	1,78	29%
8	5,89	7,86	1,97	33%
9	6,00	8,00	2,00	33%
10	6,50	7,43	0,93	14%

Waardering E1-E2, Doc-Ment

Bijlage 15

Docenten									E1		E2
E1											
	1 Er wordt een analyse gemaakt van de situatie van de zorgleerling										
a	het team licht individueel toe, wat zijn of haar ervaring is wat betreft de II.										
b	ik weet soms niet of we het over een zorgleerling hebben of over een niet zorgleerling										
a	problematiek in heden en situatie nu										
b	er wordt een probleem geduid, analyse niet echt										
c	gaat te snel te weinig rust										
b	vaak beeld duidelijk maar soms niet hele plaatje, menoren kunnen duidelijker zijn										
c	gebeurd vaak tussen neus en lippen door, maar is al wel verbeterd met vroeger.										
a	ja, dat gebeurd								2		1
b	een leerling wordt besproken, maar van helere analyse is geen sprake								3		1
c	er wordt te weinig tijd voor genomen.								2		

	2 Het is duidelijk wat er nodig is om de situatie te verbeteren										
c	Niet altijd, we verwijzen meestal naar de zorg algemeen.										
b	Ik mis soms de samenwerking en afspraken tussen docenten-mentor en zorgmedewerker										
a	Goede richtlijnen en adviezen. Ook via mail aan vakdocenten										
c	Wij hopen te weten wat er nodig is, vaak ingegeven door een enkele aanbeveling maar niet altijd onderbouwd										
a	Ja, maar het is een proces dus later wordt er wel aangepast										
a	Als het beeld duidelijk is wordt al snel duidelijk wat er nodig is										
c	We weten vaak hoe het moet maar het eht in de praktijk brengen blijkt vaak moeilijker.										
a	Ja het is duidelijk								3		2
b	geen duidelijke afspraken over wie wat doet								1		
c	niet helemaal								2		2

	3 Er worden doelstellingen geformuleerd en afspraken gemaakt										
a	via de teamleider en de mentor worden de leerlingen verder begeleid										
b	mis de samenwerking docnten mentoren en zorg										
c	er worden afspraken gemaakt maar door tijdgebrek niet altijd concreet verwoord										
c	er moet met grotere regelmaat afspraken gemaakt worden over II met zorg en dat moet geevalueerd worden										
c	de afspraken worden niet nagekomen. Wel door teamleider maar docenten lastiger; geen tijd geen middelen										
a	ja								1		2
b	nee, gebrek aan samenwerking								1		
c	nee, gebrek aan tijd								3		

4	De geplande afspraken ter verbetering worden uitgevoerd						
a	ja de mentor bespreekt het met de ouders van de leerling						
b	niet altijd zichtbaar voor de vakdocent						
c	geen duidelijk zicht op						
c	gesprekken worden gevoerd maar klassenaanpak niet altijd ingevoerd:						
	volgende vergadering wordt weer de zelfde afspraak gemaakt						
c	zeker vanuit de teamleider voor docenten te veel er zijn veel II met zorg,						
	die allemaal goed benaderd en gezien moeten worden						
b	niet altijd zichtbaar voor de vakdocent						
c	niet altijd						
a	ja					1	
b	niet voor de vakdocenten zichtbaar					3	
c	niet altijd alle onderdelen					4	2

5	Het is duidelijk wie daarbij helpen						
a	ja mentor teamleider/ouders						
b	wel mentor-hulpverlener, niet collega-docenten						
c	vaak wel, maar niet altijd even zichtbaar op e hoogte gehouden						
b	dat is onderdeel van het probleem						
a	ja					1	2
b	nee niet voor docenten					2	
c	niet goed zichtbaar					1	

6	Het is duidelijk op welke termijn dat bereikt moet worden						
b	nee dat is niet altijd duidelijk voor de docent						
b	is geen benoemd doel/termijn						
b	niet altijd duidelijk in termen van welken of komende periode, kan concreter						
a	de afspraken zijn duidelijk						
a	ja is duidelijk maar wordt niet altijd gedaan						
a	ja					2	1
b	niet helemaal					3	1

7	Er is zicht op de verbetering van de situatie van de leerling						
a	ja als de trein loopt, loopt ie						
b	soms wel via bep mentoren of op II bespreking						
c	wordt niet teruggekoppeld, II verdwijnt naat bovenbouwteam II in vergadering						
a	die wordt wel toegelicht op de II vergadering						
b	alleen als je er naar vraagt of zelf de II lesgeeft						
b	als de afspraken nagekomen zijn wel						
a	ja					2	4
b	niet altijd					3	
c	nee					1	1

8	Het is duidelijk aan welke doelen nog gewerkt moet worden						
b	ja en nee niet altijd duidelijk voor de doc.						
c	is niet bekend						
b	het gaat vaak om probleemaanpak, of korte termijn, lange termijn is moeilijker te realiseren						
b	gevoel dat het langzaam gaat of stagneert, bij veel helpt het niet, II zijn lim geworden in gesprekken						
a	doelen duidelijk, bijstelling op de rap vergdering						
b	niet altijd, zou op paier moeten staan, formulier						
a	ja					1	2
b	niet helemaal					4	
c	nee					1	

9	Er worden nieuwe doelen opgesteld ter verbetering van de situatie						
b	ja en nee is niet altijd duidelijk voor de docent						
a	leerling wordt weer besproken in de vergadering, pers toelichting en handelingsadvies						
b	herhaling van eerdere doelen						
c	moeilijk						
a	doelen duidelijk maar bijsteld in rap vergeadering						
b	niet altijd						
a	ja					2	3
b	niet altijd					3	
c	moet verbeteren					1	

10	Er wordt overgegaan tot het uitvoeren van nieuwe doelen						
a	heb ik nog geen zicht op						
b	volgens mij wel, maar dan schoolbreed						
b	niet altijd voor iedereen duidelijk wat de new doelen zijn						
c	in sommige gevallen niet						
a	ja					1	3
b	niet duidelijk					2	
c	niet altijd					1	1

Docenten									
E2									
1	Er wordt een analyse gemaakt van de situatie van de zorgleerling								
a	Er wordt heel uitgebreid verslag gemaakt van de problematiek door mentor en docenten;								
	Situatie wordt heel duidelijk. Dat er al meteen een oplossing komt is ook goed aan deze manier								
c	het blijft een deel van waarnemen, subjectief								
a	ja dat gebeurt						1		
b	een leerling wordt besproken, maar van helere analyse is geen sprake						1		
c	er wordt te weinig tijd voor genomen.								

2	Het is duidelijk wat er nodig is om de situatie te verbeteren								
a	ja sit is duidelijk ierdereen heeft inbreng. Als probleem duidelijk is:								
	is een geschikte oplossing makkelijker te vinden								
c	er is nog wel wat nodig om niveau goed in beeld te rkijgen en niet alleen houding								
c	voor een deel duidelijk, in proces komen ook andere zaken naar voren								
a	goed om te besprken, snelle duidelijke mog oplossingen worden zo aangedragen								
a	ja dat is duidelijk						2		
b	geen duidelijke afspraken over wie wat doet								
c	niet helemaal						2		

3										
a	en op paper gezet zodat het de volgende keer weer gebruikt wordt									
a	veel contact tussen mentor en ouders. Mentor reageert direct op mail van de docent									
a	ja							2		
b	nee gebrek aan samenwerking									
c	nee, gebrek aan tijd									

4	De geplande afspraken ter verbetering worden uitgevoerd									
c	niet allemaal, de meeste wel									
c	nog geen zicht op, maar neem aan dat er op terug gekomen gaat worden									
a	ja									
b	niet voor de vakdocenten zichtbaar									
c	niet altijd alle onderdelen							2		

5	Het is duidelijk wie daarbij helpen									
a	ja									
a	wordt afgesproken en opgeschreven									
a	ja							2		
b	niet voor docenten									
c	niet goed									

6	Het is duidelijk op welke termijn dat bereikt moet worden									
a	als we dat steeds voor II leerlingbespreken is het duidelijk									
b	niet zo uitgebreid aan de orde gekomen									
a	ja							1		
b	niet helemaal							1		

7	Er is zicht op de verbetering van de situatie van de leerling									
a	ja duidelijk verbetering de extra aandacht die naar de II gaat wordt besteed									
a	er wordt geobserveerd opgeschreven en besproken									
a	er lijkt duidelijk zichtbare ontwikkeling maar hoe dat stand houdt is nog niet duidelijk									
a	is vooruitgang geconstateerd, positief									
b	heb ik zelf nog niet zo'n zicht op. neem aan dat de mentor de docenten informeert									
a	ja							4		
b	niet altijd									
c	nee							1		

8	Het is duidelijk aan welke doelen nog gewerkt moet worden									
a	als bep afspraken niet zijn nagekomen kan het nu nog;									
	Doordat de II weer besproken wordt komt er zicht op waar verbetering is en waar nog aan gewerkt moet worden									
a	formulier is helder en als alles goed wordt genoteerd en nageleefd en teruggekoppeld;									
	hebben we een goed instrument in handen									
a	ja							2		
b	niet helemaal									
c	nee									

9	Er worden nieuwe doelen opgesteld ter verbetering van de situatie								
a	we wisselen onze ervaringen uit, wat werkt en wat niet								
a	als de sit nog moet verbeteren wel								
a	doelen zijn bijgesteld								
a	ja							3	
b	niet altijd								
c	moet verbeteren								

10										
a	ja wordt vervolgd									
a	waar nodig									
c	niet gedaan									
a	ja									
a	ja							3		
b	niet duidelijk									
c	niet altijd							1		

Vergelijking antwoorden E2 ten opzichte van E1 Docenten											
vraag 1		E1	E2								
a	er wordt e	2	2		bij deze vraag is het onderdeel dat er te weinig tijd is						
b	er wordt g	1			voor de bespreking van doelen, helemaal niet meer aangegeven						
c	er wordt t	4	1		bij enquête 2						
vraag 2		E1	E2								
a	Ja het is d	3	2								
b	Niet altijd	4	3								
vraag 3		E1	E2								
a	ja	1	2		men ervaart geen gebrek meer aan samenwerking en tijd,						
b	nee, gebr	1			doelen worden geformuleerd						
c	nee , gebr	3									
vraag 4		E1	E2								
a	ja	2									
b	niet voor	3	1		is verbeterd ten opzichte van E1, geeft men aan						
c	niet op all	2	1								
vraag 5		E1	E2								
a	ja	1	2		is verbeterd ten opzichte van E1, geeft men aan						
b	niet voor	1									
c	nee	1									
d	soms	1									
vraag 6		E1	E2								
a	ja	2	1		is niet veel over te zeggen						
b	kan concre	1	1								
c	nee	2									
vraag 7		E1	E2								
a	ja	2	4		duidelijke feedback op de vooruitgang op dit onderdeel						
b	nog geen zicht op		1		ten opzichte van E1						
c	soms	3									
d	nee	1									
vraag 8		E1	E2								
a	ja	1	2		voortuitgang wordt door twee mensen aangegeven,						
b	soms	4			niemand geeft mee negatief aan						
c	nee	1									
vraag 9		E1	E2								
a	ja	2	3		voortuitgang doordat niet meer wordt aangegeven						
b	niet altijd	3			dat het beter kan of soms gebeurd						
c	moet verb	1									
vraag 10		E1	E2								
a	ja	3	3		gelijk ten opzichte van E1						
b	niet duidelijk										
c	nee		1								
d	soms	1									

Aanvullingen door docenten										
E1										
betrokken team, maar II zorg moet wel onder de aandacht worden gebracht.										
Voor docenten is de situatie duidelijk anders dan voor de mentoren lijkt mij										
Ivko krijgt II onderwijs op maat, aangepast op individue, zeker bij kunstvakken										
gewend om naar de persoon te kijken en hoe te begeleiden naar mooie resultaten										
Ivko brengt de II zorgvuldig in kaart en even zorgvuldig een diagnose.										
Maar uitvoering van doelen is in klassenmanagement in veel gevallen lastig uitvoerbaar,										
door de onrust die vaak onderdeel is van het lesprogramma										
II bespreking moet gestructureerd maar is bijna onmogelijk voor docenten om ze zo te kennen. Zorg bereikt te weinig										
worden te weinig op de hoogte gehouden van de ontwikkeling van de II.										
Mentor moet regelmatiger mailen, niet altijd aanwezig op II bespreking.										
Alleen de rap verg gaan we dieper op zaken in, dan worden de ontwikkelingen besproken en de doelen bijgesteld										
verloopt te rommelig en er is weinig structuur; wie doet wat bij wie? Waar begint en eindigt de taak van docent in de zorg										
leerlingbespreking										
verloopt rommelig			xx							
gaat goed			xx							
geen passende doelen			xxx							
geen voortgang besproken			x							
onduidelijk wie wat doet			xx							
moet meer aandacht krijgen			x							

Aanvullingen door docenten										
E2										
Ik ben heel enthousiast. Volgens mij een enorme steun voor de mentor. Het is effectief met veel aandacht voor de leerling.										
het is oplossingsgericht										
Dit lijkt mij een heel constructieve en effectieve manier om te werken. Het probleem van de leerling is heel duidelijk										
en wordt goed in kaart gebracht.										
De continuïteit in het oplossen van een probleem wordt gewaarborgd door de II systematisch te bespreken										
Afspraken worden herhaald en waar nodig geëvalueerd. Als dat gebeurt kan het team indien nodig andere afspraken maken.										
Wenselijk om digitaal te doen										
Tijdrovend, andere opzet, met aanvullingen via de mail, voor evaluatie en beschrijving problematiek										
leerlingbespreking										
verloopt zeer naar mijn wens			xx							
heeft veel aandacht voor de leerling			xx							
is constructief en effectief			xx							
waarborgd continuïteit			x							
tijdrovend			x							

Mentoren									E1		E2
E1											
	1 Er wordt een analyse gemaakt van de situatie van de zorgleerling										
a	Documentatie en cijfers gekeken, II gekeken in de klas										
b	Analyse maar summier aantekeningen										
a	ja			1					1		1
b	ja maar kan beter beschreven			1					1		
	2 Ik weet wat er nodig is om de situatie te verbeteren										
a	combinatie school en vmbo-t te moeilijk										
b	ik weet het niet maar bedenk en probeer meerder opties										
a	ja			1					1		2
b	min of meer			1					1		
	3 Ik zet dat om in doelstellingen en afspraken										
a	bespreking in middag II vergadering										
b	ja maar schrijf dat summier op										
a	ja			1					1		2
b	ja, maar kan beter beschreven			1					1		
	4 Ik ben in staat de geplande verbetering uit te voeren										
a	mijn mentorschap is heel kort dus ik weet niet of ik het af kan ronden										
a	overdracht van taak			1					0		1
b	tijdgebrek										1
	5 Ik weet wie mij daar bij helpen										
a	Milton, Sylvia en andere docenten										
b	ik weet het maar maak er soms gebruik van, probeer vaak de boel zelf										
a	ja			1					0		1
b	ja maar maak er niet altijd geb			1					1		
	6 Ik weet op welke termijn dat bereikt moet worden										
b	Kost wel tijd om het te bespreken maar actie voor deze leerling moet snel gebeuren										
a	We spreken een evaluatiemoment af.										
a	ja			1					1		
b	ja, maar kost veel tijd			1					1		
	7 Ik heb zicht op de verbetering van de situatie van de leerling										
a	mentorschap is te kort										
a	kan ik niet zeggen			1					1		1
b	ja										1
	8 Ik weet aan welke doelen nog gewekt moet worden										
	er moet naar gedrag en werk in de klas gekeken worden										
a	ja			1					1		1

	9	Ik formuleer opnieuw doelen ter verbetering van de situatie								
		na middag II bespreking kunnen wij nieuwe doelen maken								
a	ja			1				1		1
	10	Ik ga over tot het uitvoeren van die nieuwe doelen								
a		dit in overleg met de leiding en de andere docenten								
a	ja			1				1		1
b	gebrek aan tijd									1

Mentoren										
E2										
	1	Er wordt een analyse gemaakt van de situatie van de zorgleerling								
a		door de lessen van mij en van anderen kijk ik hoe de voortgang is								
a		aan de hand van geformuleerde vragen								
a	ja			2						
b	ja, maar kan beter beschreven			0						
	2	Ik weet wat er nodig is om de situatie te verbeteren								
a		door hulp van collega's in de vergadering								
a		aan de hand van geformuleerde vragen								
a	ja			2						
b	min of meer									
	3	Ik zet dat om in doelstellingen en afspraken								
a		ingevuld op papier voor de overdracht aan Milton								
a		aan de hand van de geformuleerde vragen								
a	ja			2						
b	ja maar kan beter beschreven									
	4	Ik ben in staat de geplande verbetering uit te voeren								
		dit ook in overleg met Milton, straks als hij terug is								
		de tijd gaat sneller voorbij dan ik denk, veel II die extra aandacht nodig hebben, volle klassen								
a	overdracht van taak			1						
b	tijdgebrek			1						
	5	Ik weet wie mij daar bij helpen								
a		mijn collega's en ouders van het kind								
a	ja			1						
b	ja maar maak er niet altijd gebruik van									

	6	Ik weet op welke termijn dat bereikt moet worden								
a	ja									
b	ja maar kost veel tijd									

	7	Ik heb zicht op de verbetering van de situatie van de leerling									
b		wat wij tot nu toe gedaan hebben heeft de leerling wel geholpen									
b		heb contact met een aantal docenten via de mail die me op de hoogte houden van vorderingen									
a		kan ik niet zeggen		1							
b		ja		1							

	8	Ik weet aan welke doelen nog gewekt moet worden									
		wij blijven doorgaan met het huidige plan									
a		ja		1							
	9	Ik formuleer opnieuw doelen ter verbetering van de situatie									
		de doelen die er nu staan zijn goed									
a		ja		1							
	10	Ik ga over tot het uitvoeren van die nieuwe doelen									
a		Milton neemt dit van mij over volgende week omdat hij weer terug komt als mentor									
b		tijd, drukte									
a		ja		1							
b		gebrek aan tijd									

Vergelijkingen antwoorden E2 ten opzichte van E1 Mentoren										
vraag 1			0	0						
a	ja		1	2	lijkt een lichte verbetering ten opzichte van E1					
b	ja, maar kan beter		1							
vraag 2										
a	ja		1	2	lijkt een lichte verbetering ten opzichte van E1					
b	min of meer		1							
vraag 3										
a	ja		1	2	lijkt een lichte verbetering ten opzichte van E1					
b	ja maar kan beter be		1							
vraag 4										
a	overdracht van taak		0	1	tijdgebrek					
b	tijdgebrek			1						
vraag 5										
a	ja		1	1						
b	ja maar maak er niet		1							
vraag 6										
a	ja		1							
b	ja maar kost veel tijd		1							
vraag 7										
a	kan ik niet zeggen		1	1						
b	ja		1							
vraag 8										
a	ja		1	1						
vraag 9										
a	ja		1	1						
vraag 10										
a	ja		1	1						
b	gebrek aan tijd			1	tijdgebrek					
Aanvullingen door mentoren										
E1	geen									
E2	geen									

Schoolleider										
E1										
1 Er wordt een analyse gemaakt van de situatie van de zorgleerling										
a	wat zien we wat weten we al wat kunnen we doen									
a	ja	1								
2 Ik weet wat er nodig is om de situatie te verbeteren										
a	ik denk dat we redelijk in kaart kunnen brengen wat er nodig is.									
a	redelijk	1								
3 Ik zet dat om in doelstellingen en afspraken										
a	in overleg met zorgco, mentor, schoolleider									
a	ja	1								
4 Ik ben in staat de geplande verbetering uit te voeren										
a	gebeurt er werkelijk wat we hebben afgesproken									
a	onduidelijk	1								
5 Ik weet wie mij daar bij helpen										
a	ja									
a	ja	1								
6 Ik weet op welke termijn dat bereikt moet worden										
a	dit kan beter, welk resultaat wensen we op welk moment									
a	kan beter	1								
7 Ik heb zicht op de verbetering van de situatie van de leerling										
8 Ik weet aan welke doelen nog gewerkt moet worden										
a	goede afspraken									
a	ja	1								
9 Ik formuleer opnieuw doelen ter verbetering van de situatie										
a	na de periode opnieuw afspraken maken									
a	ja	1								
10 Ik ga over tot het uitvoeren van die nieuwe doelen										
Conclusie E1 Schoolleider										
ja	5									
redelijk	2									
onduidelijk	1									

Bijlage 16 Afsluitende rondvraag

Wat neem je van deze leerling-bespreking met het gebruik van het IHP HGW mee?

Integraal heel goed.

Het effectief vergaderen is heel goed geworden; heel gericht op helpen zonder anekdotes.

Het zou mooi zijn als het een onderdeel kan worden van het leerlingvolgsysteem.